



ICOMOS HÍRADÓ

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

30. évfolyam - 3. szám

2022. június hó

A TARTALOMBÓL



ICOMOS Fialat Műemlékvédők Fóruma tanulmányi kirándulása – 2022. május



Az ICOMOS MNBE XXXII éves rendes közgyűlése Komárom - Csillagerőd - 2022. május 27.



Beszámoló a CIVVIH 2022-es üléséről Brüsszel



Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság közleménye az *Index* cikkével kapcsolatban



Rados Jenő-emlékérem díj 2022: Klaniczay Péter



Búcsúzunk.....

Elhunyt Tahi-Tóth Ilona (1945-2022) és Tronkáné Nagy Edit (1950-2022)

ICOMOS Fiatal Műemlékvédők Fóruma tanulmányi kirándulása

Sátoraljaújhely, 2022. május 6-8.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület fiatal tagjaival legutóbb Tokaj-hegyalján jártunk. Az igen izgalmas vidéket és annak természeti és épített örökségét csodálhattuk meg. Ringer István régész kollégánk volt, aki a csapatnak a szállást a Petőfi Irodalmi Múzeumhoz tartozó - Kazinczy Ferenc Múzeumban biztosította. István a múzeum munkatársaként és helyi lakosként, a meglátogatott helyszíneken szakmai szemléletű vezetést is tartott, ami az élményeinket még inkább gazdagította.

A korábban több évtizedig a vidéken, örökségvédelmi munkatársként dolgozó Arnóth Ádám kollégánk, szintén mélyebb ismereteket, és saját tapasztalatokat osztott meg a csapattal. A helyszíneken szakmai vezetés formájában a szombati vacsora folyamán pedig előadásokon keresztül.

A csapat Sátoraljaújhelyről indult útnak a szombati napon. Első megállóként a felvidéki Borsi Rákóczi-kastélyban néztünk körül. A körbevezetés előtt egy kicsit elidőzhettünk a kastély udvarán. A várakozás közben lehetőségünk nyílt egy keveset beszélgetni és megismerni, felfedezni az épület külső homlokzatát. Az ICOMOS-díjat nyert kastély külső megjelenésében, már első benyomásra is érezhető volt a korábbi felújítások során alkalmazott didaktikai rendszer.



Borsi, Rákóczi-kastély, újjáépített szálloda-étterem szárny



Borsi, Rákóczi-kastély, archív felvétel a múzeum kiállításáról



ICOMOS csapat tagjai a kastély udvarán

fotók: Cselötei-Vasicza Anna Remény

Mint minden kastély így ez is az idő folyamán folyamatos változásokon ment keresztül, melyeknek a mozgató rugója, a benne lakók igényeinek változása volt. A felújítások során pedig érezhető volt a szándék, hogy ezen korok közül a lehető legtöbbet bemutassanak. A bemutatás mértéke pedig egy finom „egymásba olvadás” és finomhangolósú „léptetés” formájában jelent meg. Például a külső főhomlokzat esetében a megmaradt kifestés mellett, egy az eredetitől árnyalatnyit eltérő színben fogalmazták meg a rekonstrukciós kifestéseket. A belső udvarban pedig szintén árnyalatokkal és a faktúrák változtatásával különböztették meg a különböző korszakokhoz tartozó épületrészeket és a falszöveget. A legkorábbi udvarházhoz tartozó leomlott kápolna belő fala esetében a fedetlenül maradt téglák és kő alkotta falszöveget, szépen kivehetővé válik a román kori falazat kialakítása és a későbbi korok átalakítási során beépített nyílászárók alakjai is.

A sarokban megmaradt, XX. század első feléből származó téglalapítvány loggia egy részén pedig eredeti téglák és vakolat is fennmaradt. A helyreállítás során pedig ezeket csak védő festékréteggel látták el, de el nem tüntették. A loggia többi részén és az ugyanebben a korban épülhetett falszakaszok esetében szemmel láthatóan új vakolattal látták el a falazatot, de a felületképzés során inkább a korabeli vakoláshoz hasonlóan hullámzó jelleggel mozgatták meg a felületeket. De még ez sincs zavaró kontrasztban a mellette megjelenő alapjaitól újraépített épületszárnyal, ami jelenleg szálloda és kávézó szerepét tölti be.



Régi kápolna megmaradt falai



Kápolna megmaradt falazatának egybeolvasztása az étterem épületével

fotók: Cselőtei-Vasicza Anna Remény

A különböző építészeti korszakokat pedig a könnyebb értelmezhetőség kedvéért a kiállításon 3D modellekkel is bemutatták a látogatók számára.

A belső terek megtekintése előtt Ringer István tartott a csapatnak egy rövid szakmai bemutatást a kastély múltjáról. A kiállítást ez után tekinthették meg. Jó volt látni a magyar-szlovák kollégák összehangolt munkájának eredményét. A kiállítások belső tereiben az eredeti falszakaszok, épületrészek és műtárgyak mellett, sok interaktív részt is készítettek, melyekhez kortárs iparművészeket is felkérték.



Eredeti kőanyag a kiállításon bemutatva



Interaktív kiállítás a kastélyban

fotók: Cselőtei-Vasicza Anna Remény

Borsiból Sárosparak felé vezető utunk során több köztes állomást is beiktattunk, ahol rövid időt töltöttünk el. Elsőként megtekintettük a bodrogszögi templomromot. A védőtetőt kapott, boltozatát vesztett, lepusztult templomromon tanulmányoztuk a különböző építési periódusokban – középkori és újkori - készült rétegeket a látható falszövetekben. A nagykövesdi várrom meglátogatása szervesen illeszkedett a teljes hétvége tematikájába: míg egyes napokon rekonstruált, illetve feltárás alatt lévő várat tekintettünk meg, ezen épület feltáratlanul egyfajta romantikus romként magasodik a település fölé. A Pácinban lévő, reneszánsz Mágóchy-kastély állapota beszédesen mutatja az 1980-as években vallott műemlékvédelmi elveket: minden építészeti tagozat, épületkiegészítés a felújítás korának építészeti nyelvén – sokszor stilizált módon – beszélve rekonstruálja a bemutatni kívánt periódus állapotát.



A bodrogszögi templomrom belső tere



A karcsai református templom hajója

fotók: Kiss Tamás

Kitérőnk utolsó állomásaként megtekintett karcsai református templom 11. és 13. századi román kori periódusának összeépítése már önmagában is rendkívül izgalmas teret hozott létre. A kis alapterületű templom hosszhajójának vörös trachitból faragott középkori kváderkövei és faragványai izgalmas ellenpólusai a korábbi építési periódus – eredetileg rotunda – téglából igényesen falazott falszövegeinek. A belső térlefedésének újszerű eleme a magas, keskeny szélességű pengeszerű vasbeton gerendapár, amelyek az 1960-as évek végi műemléki helyreállításkor készültek.

A közös ebédet egy kellemes helyi Sárospataki étteremben fogyasztottuk el, egy jóízű beszélgetés mellett. Ilyenkor már Arnóth Ádám kollégánk is csatlakozott a csapathoz. Ő volt az, aki ezt a vendéglőt javasolta a csapatnak, mert mint kiderült a korábbi helyi műemlékes munkája során sokszor volt itt vendég, és személyes kapcsolata is kialakult a helyel és a helybéliekkel.

A vendéglőből kilépve a Bodrog túlszéljén magasodott a Sárospataki vár, és a vörös torony, mely az éppen virágzó nyárfákkal egy mesebeli táj hangulatát idézte.



fotó: Cselőtei-Vasics Anna Remény

Sárospataki vár a Bodrog túlszéljéről

A Bodrog partján tett rövid séta után érkeztünk el utunk következő helyszínéhez, a sárospataki templomhoz, melynek belső terébe sajnos nem tudtunk bemenni, csak a rekesztőrácson keresztül lehetett bekukucskálni. Arnóth Ádám ennek a műemléknek az évek során történt változtatásait is elmesélte. Eredetileg a templom ugyan a Sárospataki várral egyidős, de a legkorábbi falszakaszok, jórészt csak a régészeti dokumentációkban lelhetőek fel. A 16.-17. században pedig igen viharos időket élt meg a templom. Több kisebb nagyobb átalakítás is történt ez idő alatt, de az 1737-ben esett tűzvészt követően lett újjáépítve barokk stílusban a boltozat és a tér egy része.

Sajnos itt is elmondható, ahogyan Magyarország elég sok műemlék épületénél is hogy a korábban dívó purizmus itt is teret hódított és a „feleslegesnek” vagy „értéktelennek” ítélt korszakok munkáit a lehető legnagyobb mértékben eltüntette, egyszerűsítette vagy „visszaállította”. Egyes megbúvó helyeken így is vannak érintetlenül maradt barokk kori átalakítások emlékei (pl. nyílászárók).

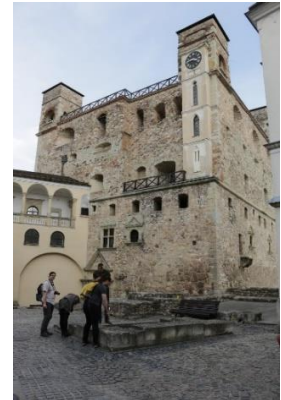
Mindezeket figyelembe véve még így is érthetővé válik az épület didaktikai magyarázata, habár előfordulnak olyan furcsaságok, (pl. a vár felé eső óratorony alatti részek) melyek ezzel nehezen magyarázhatóak.



Sárospataki vár, belső udvar



**Sub rosa terem
külső homlokzat**



Vörös torony

fotók: Cselőtei-Vasicza Anna Remény

A templom megtekintése után a sárospataki vár volt a következő állomás. A várban Márk Zsuzsanna és Arnóth Ádám vezetett körbe bennünket. Műemléki helyreállítás szempontjából itt is többféle szemlélet együttélését figyelhettük meg. A vörös torony esetében érdekes volt a sok építési periódus megjelenése. A külső homlokzaton elhelyezkedő kőből készült épületdíszítő elemek, és a kőpárkányok, ablakkeretek, a korábbi veszélyeztetett állapotuk miatt a beltéri kiállításban kaptak helyet és jelenleg kívül csak a másolataik (figurális és ornamentális díszítő elemek), illetve a rekonstrukcióik (ablak-ajtó keretek) láthatóak. A belső terekben több helyen is láthatóak voltak a korábbi átalakítások nyomai. Sok helyen boltozatok épültek, máshol pedig az átalakítások következtében funkciótlannak, térképzetnek jöttek létre (apró folyosók, fölszínhez igen közeli lőrések, stb.).

A jelenlegi belső terek kialakításakor az örökségvédelmi szakemberek láthatóan kiemelt figyelmet fordítottak arra is hogy, a különböző korok be legyenek mutatva, bár nem túlmagyarázva, hanem csak érzékeltetve. Ezt bizonyítják a meghagyott, konzervált kutatóablakok, kiegészítések, és a Sub Rosa terem helyreállítása is.



Vörös toronyban lévő fogadótér belső fala



Sub rosa terem mennyezet

fotók: Cselőtei-Vasicza Anna Remény



Sub rosa terem, részlet



Sub rosa terem, részlet

fotók: Cselőtei-Vasicza Anna Remény

A sárospataki vár másik közkedvelt kiállítóhelyét az ágyúöntő műhelyt is megtekinthettük, ahol Ringer István vezetett körbe minket. A vezetés további személyes tapasztalatokkal is gazdagította, hiszen István is részt vett a helyszín feltárásában és kialakításában. Összességében elmondható, hogy ebben a kiállítóterben ugyan sok rekonstruált szerkezet van, de ezek pusztán magyarázó jellegűek és nem akarnak korabeli műtárgyakként kinézni. Az eredeti falszerkezetek, és műtárgyak pedig a saját minőségükben lettek bemutatva. A régészeti helyszínt pedig egy inkább a külső hatásoktól való védelem gyanánt épített, bár mégis építészetileg a környezethez illő szerkezet, védőépület veszi körül. Összességében itt is egy, a tájjal harmonikus, szép, műemléki értékeket hangsúlyozó helyszínt tekinthettünk meg.

A vár és környékének megismerését követően A. Ádám egy újabb vendéglőbe invitálta a csapatot ahol, a helyi borok ízlelgetése és egy finom vacsora elfogyasztása mellett két előadást is tartott a Tokaji-borvidékről és a helyi műemlékekről és azok változtatásairól, helyreállításairól. Érdekes volt, hogy Ádám saját fotóival is be tudta mutatni ezeket a változásokat.



Borkóstolással egybekötött előadás



Sátoraljaújhelyi Pálos-Piarista rendház, külső homlokzat

fotók: Cselötei-Vasicza Anna Remény

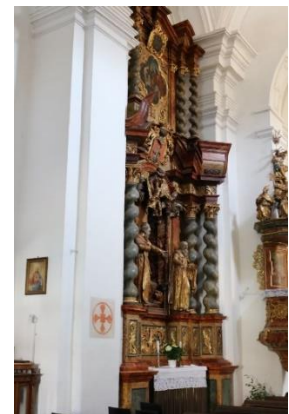
Vasárnap még a szokásos 9 órai szentmise előtt be tudtunk tekinteni a Sátoraljaújhelyi Pálos-Piarista templomba. Bár csak rövid időt tudtunk itt eltölteni, mégis volt lehetőségünk megcsodálni a freskókkal díszített barokk kápolnát és a barokk oltárokkal díszített főhajót.



Sátoraljaújhelyi Pálos-Piarista templom, kápolna

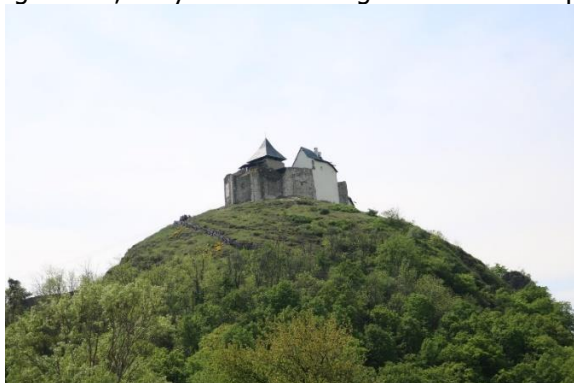


Sátoraljaújhelyi Pálos-Piarista templom, főhajó



fotók: Cselötei-Vasicza Anna Remény

A szállásra visszaérve egy rövid pihenőt követően R. István bemutatta a szálláshelyünként is szolgáló Kazinczy múzeumot, és kiállításait is, melyek közül az egyik a sátoraljaújhelyi vár régészeti feltárásával foglalkozik, melyben István maga is vezető szerepet tölt be.



Füzeri vár



Megérkezve a füzeri várba



Füzeri vár udvar

fotók: Cselőtei-Vasicza Anna Remény

A füzeri várhoz ez után indultunk el. Ahogyan a helyszínhez közeledtünk, már messziről látszott a dombok közül fehéren felvillanó vár falai. A felsővárba hosszú meredek út és lépcső vezetett. Ám felérve kárpótolt a kilátás minket.

Érdekes volt, tudni, hogy a ma látható épületek igen nagy része pusztán a rekonstrukciós helyreállítás eredménye. A vár falainak eredeti építő köveiből csak igen kevés maradt fenn. A jelenlegi terek kialakításának egy része fiktív. A kiállításon szereplő tárgyak közül igen kevés az eredeti, leginkább hiteles másolatok vannak jelen. A rekonstrukciók között előfordulnak szokatlan megoldások is, például a várkápolna rekonstrukciós boltozatának esetében is ahol a bordák direkt elcsúsztatva jelennek meg utalva a korábbi Lux Géza előtti korra, annak helyreállítására és a földrengésre is.

A csapat egyetértett abban, hogy a vár helyreállítása szükségszerű volt korábban, bár a mértéke vitatható lehet.



Rekonstrukciós festéssel ellátott lakószoba a füzeri várban. A minta az Árva várában látható előképek alapján készült



Kifestés részlete



Füzeri várkápolna rekonstrukciós mennyezete



Eredeti bordaindítás a füzeri várkápolnában

fotók: Cselőtei-Vasicza Anna Remény



Füzeri várkápolna külső homlokzata, és az azon jelen lévő Lux Géza idején beépített vonóvasakkal

fotó: Cselőtei-Vasicza Anna Remény

A vár rekonstrukciója nagy vihart kavart szakmai körökben Tanulságos volt a bejáratnál elhelyezett, közvélemény-kutató tábla, mely arra vonatkozott, hogy a látogatók támogatják-e a vár további kiépítését. A közvélemény-kutatás eredménye minden bizonnyal a továbbépítés felé billen.



Közvélemény-kutatás arról, hogy a látogatók támogatják-e a vár további kiépítését. Az ICOMOS néhány tagja ellene szavazott, de néhány óra múlva ezek a szavazatok máris törlésre kerültek.

Fotók: Cselőfői-Vasicza Anna Remény

A hétvége zárásaként a még részben feltárás alatt lévő sátoraljaújhelyi várat tekintettük meg Ringer István, a sátoraljaújhelyi Petőfi Irodalmi Múzeum Kazinczy Ferenc Múzeum múzeumigazgatója, a feltárást vezető régésszel. Az évszázadok során elfeledett középkori eredetű Újhelyi vár az 1800-as évek végére szinte teljesen elfelejtődött. A terület tervszerű régészeti kutatása 2007-ben indult meg, az azóta eltelt időszakban fokozatosan tisztázódott a feltárások során a vár alaprajza. A kutatómunkák során általánosságban jellemző volt, hogy a különböző omladék és pusztulási rétegek rendkívül gazdag és széles időintervallumot lefedő leletanyaggal: használati tárgyak, ékszerek, fegyverleletek kőfaragvány töredékek (stb.) rendelkeztek. Megkapó, és talán elsősorban idegen, de mindenképpen a várral szervesen együtt élő új építési rétegeként értelmezhető, kortárs beavatkozás a várfalak kontúrja fölött húzódó fémszerkezetű kilátó. A fém járőrácok feladata kettős: egyrészt a környék természeti környezetét előtérbe helyezve a panoráma megcsodálásának lehetőségét nyújtja, valamint ezzel egyúttal egyfajta sétaútvonalként a falvonulatok fölött teszi lehetővé a látogató számára az épület bejárás közbeni értelmezését.



A sátoraljaújhelyi várfalak kilátóján



A falak felett húzódó kilátószerkezet és a vár egykori egyik ciszternája

fotók: Kiss Tamás

Cselőfői-Vasicza Anna Remény - Kiss Tamás



ICOMOS közgyűlés 2022

Csillagerőd - Komárom

2022. május 27-én a komáromi Csillagerődben tartotta meg - második összehívásra - az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság XXXII. éves rendes közgyűlését Nagy Gergely levezető elnök vezetésével. A közgyűlésen résztvevőket a vendéglátó helyszín nevében Vizeli Csaba ügyvezető igazgató megbízásából Morvay Petronella köszöntötte.

A közgyűlés 1 perces néma felállással emlékezett meg az elmúlt közgyűlés óta elhunyt műemlékes kollegákról, majd ezt követően kerültek ismertetésre az elnöki, főtitkári és alelnöki beszámolók. A pénzügyi helyzetről az ellenőrző bizottság elnöke, Kacs Kovics Lajosné adott tájékoztatást.

A beszámolókat, valamint a 2021-es közhasznúsági beszámolót a közgyűlés egyhangúlag elfogadta. Az elnökségi, szakbizottsági és az egyszerűsített pénzügyi beszámolókat az alábbiakban tesszük közzé:

Beszámolók

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület Közhasznúsági beszámolója a 2021 évi tevékenységéről

Elnöki beszámoló

Bízom abban, hogy a 2021-es évet az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága történetében meghatározó évnak látják majd sok év elteltével. Egyrészt úgy véljük, hogy kilábalunk a járványból és visszatérhetünk a hagyományos munkarendünkhöz, másrészt tisztújító év volt, és mint minden megújulás után, az új vezetés valamennyire új utakat is kijelölt számunkra.

Mindenre rányomta a bélyegét a mi lehetőségeinket is erősen korlátozó járványhelyzet. Közgyűlésünket is két részre bontva tartottuk meg, mert biztosítanunk kellett a folyamatos működést. Ezért májusban, a mérleg elfogadásának határideje miatt a jogszabályok által megengedett módon email szavazást tarthattunk a minden tag számára kiküldött dokumentumok elfogadásáról. A kialakult helyzet miatt a régi vezetőség dolgozott tovább szeptemberig, amikor az első alkalom volt arra, hogy jelenléti közgyűlést szervezhessünk. Az új tisztségviselők megválasztását jelenléti közgyűlésen kívántuk megtartani.

Ennek megfelelően beszámolóink is kettős képet mutat. Egyrészt a szeptember előtti helyzetről, másrészt a szeptember utáni új rendről szól.

A 2020-as évben kialakult új világ tapasztalatainak megfelelően az internet nyújtotta a kapcsolattartás elsődleges lehetőségét. Nyártól a járványhelyzet enyhülésével fokozatosan térhettünk vissza programjaink hagyományos lebonyolításához, a megszokott működési rendünkhöz.

Szervezeti élet

Az első félévben a szervezeti élet szinte a minimumra korlátozódott. Ez nyomta rá a bélyegét a szakbizottsági munkára is. Sajnálattal kell megállapítanom, hogy az igen szerény aktivitás további visszaesését eredményezte a korlátozás. A második félévben már minden területen lényegesen több lehetőséghez jutottunk.

A szervezet élete is alapvetően átrendeződött. Az otthoni munkavégzés, az irodai dolgozók feladatuknak megfelelő, egymást elkerülő váltakozó munkarendje megnehezítette a csapatmunkát. Új együttműködésre volt szükség, a kapcsolatok építése is más módszereket kívánt. Új módszereket kellett megtanulnunk. Megnőtt a számítástechnikai háttér jelentősége, a vezetőség is zoom kapcsolattal tartotta üléseit, más területen is ez vált a munkakapcsolat egyre erőteljesebb fórumává.

A tagsággal való kapcsolattartás leginkább az emailre korlátozódott, emellett a Híradó változatlanul a másik fontos tájékoztatási lehetőségünk. A körülmények miatt örömtelinek tartható, hogy kis mértékben emelkedett tagjaink száma, ami azt is jelenti, hogy az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság a szakterületen belül megtartotta meghatározó szakmai szerepét.

Tagjaink száma: egyéni 247 fő, figyelemre méltó, hogy 30 év alatti tagunk csak 3 fő volt 2021-ben, ezen túl 20 jogi taggal rendelkezünk. A 2021-es évben 9 új tagot vettünk fel. Továbbra is követelmény a szakmai kötődés és a megfelelő szakmai tapasztalat.

2021-ben 6 vezetőségi ülést és 1 Tanácsadó testületi ülést tartottunk.

Az iroda

A 2021-es évben az iroda a korábbi évnek megfelelő feladatmegosztással folytatta munkáját. Keller Annamária változatlan feladatkörrel végezte munkáját, Szabó Laura a pályázatokat és az azokkal való elszámolást vigyázta, Piros Lászlónak a pénzforgalom kezelése és a pályázatokkal kapcsolatos egyes adminisztratív feladatok intézése tartozott a feladatköréhez. Ismeretes önzetlen feladatvállalásuk minden előzménye. A korábbi évek tapasztalata sokban segítette munkájukat, de a járványhelyzet miatt kétszeres teher nehezedett rájuk. A pályázatban vállalt feladatok vagy csúsztak, vagy átrendeződtek. Ez azt jelentette, hogy a lehetőséghez igazodó programmódosításokat és határidőmódosításokat kellett összeállítani, és kérelmezni. Az átütemezések miatt több feladat összecúszott, feltorlódott. Természetesen ez a teljes vezetőség munkáját is megnehezítette, mert a nagyrészt előkészített programok átszervezését, illetve roppant sűrű lebonyolítását kellett uralni. Különösen sűrű időszaknak bizonyult a szeptember, amikor a programhalmozódással is meg kellett az irodának küzdenie.

Külön meg kell említeni Pakulár Ibolya szerepvállalását, aki tapasztalatával sokszor segítette át az irodát, amikor elszámolási, értelmezési, illetve visszamenőleges igazolási kötelezettség vetődött fel. Augusztusban új tagot köszönthettünk irodánkban. Régi ismerőst, Szántó Júliát azóta mindenki megismerhette, aki igen hamar a feladatok sűrűjében találta magát. Köszönjük kollégáinknak, hogy betanították, és köszönjük, hogy meglepő gyorsasággal mosolyogva bele is tanult a feladatokba. Keller Annamáriának köszönhetjük a sokak által várt ICOMOS Híradót, ami munkánk egyik legfőbb dokumentumtárává vált. 2021-ben is a kötött rendnek megfelelően 6 szám jelent meg. Köszönettel tartozom az iroda minden tagjának, mert az iroda szakszerűen működik, a működésünket kísérő dokumentumok sok évre visszamenőleg megtalálhatók és ellenőrizhetők.

Pénzügyi helyzet

Az iroda pénzügyi helyzete stabilnak tekinthető. Ez egyrészt az iroda pénzügyi rendjének köszönhető, másrészt támogatóinknak. A közgyűlés elé benyújtott mérleg főösszesítőn mindenki megláthatja szervezetünk működésével kapcsolatban a legfőbb számokat.

Továbbra is komoly kihívás, hogy a működési költségeket biztosítsuk, mert leginkább programokhoz lehet támogatást szerezni - elsősorban pályázat útján. A korábbi évekhez hasonlóan igen nagy nehézséget jelent az iroda fenntartási költségeinek a biztosítása. Nagy megbecsülésnek tartjuk és megtiszteltetésnek vesszük, hogy irodánk fizikai fenntartását a NÖF biztosítja, amiért köszönettel tartozunk. Az irodai dolgozók bérének biztosítása az irodánk, vagyis működésünk alapfeltétele, de ezt önálló pályázatból nem lehet biztosítani. A Miniszterelnökséggel való együttműködésünk biztosít ehhez igen szerény alapot, valamint az NKA tagdíjpályázata, ami az euro árfolyam változása miatt nem tudja teljesen fedezni a Párizsba átutalandó összeget. Mégis ez a két alapforrás, az, ami az iroda fenntartásához szükséges. Ezen túl a fennmaradó összeget a pályázatoknál elszámolható minimális erre vonatkozó költség fedezi. A KÖN nap szervezésében az ICOMOS-on kívülálló okok miatt 2021-ben hátrébb szorultunk, aminek következtében a fenntartási költségek hagyományos biztosítása egyre nagyobb nehézséget jelentett.

Programjainkhoz továbbra is a Miniszterelnökség és az NKA a legfőbb forrásunk. A 2021-es pénzügyi évet bonyolította a covid miatt áthúzódó programokkal kapcsolatos feladatok kezelése.

Szakmai tevékenység – programok

A 2021-es évre is sűrű programot készítettünk magunknak, de ez a 2020-as áthúzódó programok miatt a tervezettnél még sűrűbbre sikerült. Nyugodt szívvel állíthatom, hogy a Vezetőség rengeteget dolgozott. További köszönettel tartozom minden tagunknak, résztvevőnknek, akik előadásaikkal, értékes meglátásaikkal segítették munkánk és programjaink eredményességét.

Az év elején jelent meg az Ifjúsági Fórum első kötete, az első konferencia anyagát foglalja össze előzetesen ez az ICOMOS kiadvány. 2020-ban kezdődött és vált rendszeressé az Ifjúsági Program, amit Veöreös András és Nagy Gergely Domonkos vállalt szervezni. Az erről szóló részletesebb ismertetés az alelnöki és a főtítkári beszámolóban hallható, itt csak a köszönet szavainak kell elhangoznia ezért a szervezetünk jövője számára is meghatározó színvonalas immár rendszeres programért.

A Műemléki Világnapot ez évben is csak online program keretében szervezhettük meg. Ezen a napon hirdettük ki a 2021-es ICOMOS és a Példaadó Műemlékvédelemért díjat. Bemutathattuk az ICOMOS-díjasok újabb kötetét, ezzel 2006 óta a harmadik díj kötetet jelentettük meg, így bemutatva az elmúlt tizenhat év legjelesebb műemlékhelyreállításait. Arnóth Adám és Dobosyné Antal Anna közös munkájának eredménye e kiadvány, de erre bővebben az alelnöki beszámoló fog kitérni. A Világnapról még mindig a legszigorúbb korlátozások között kellett megemlékeznünk. A műemlékvédelem szakmai hagyománya és jövőképe címmel szerveztünk kerekasztal beszélgetést. Köszönjük Haris Andreának, a RÉKE elnökének, Körmendy Imrének, a MUT tiszteletbeli elnökének és Fejérdy Tamás tiszteletbeli elnökünknek, hogy olyan figyelemfelkeltő beszélgetéssé, inkább előadások vitájává vált a program, hogy meglepően sokan tartották fontosnak betekinteni a műsorba.

A járvány enyhülésével adódott a lehetőség, hogy az elmaradt 2020-as és a 2021-es ICOMOS elismeréseket átadjuk. Korábban csak kihirdethettük a díjazottak sorát, de ha később is, de a díj rangjának megfelelő nivós helyen sikerült átadni az elismeréseket. A NÖF-nek tartozunk köszönettel, hogy ezt a bajnai Sándor-Metternich kastélyban tarthattuk meg.

A Román András Nyári Egyetemünk ismét talpára állhatott. A 2020-as évben kellett volna megtartanunk a 50. Nyári Egyetemet, de ez a járványhelyzet miatt teljesen lehetetlenné vált. Az NKA-nál elfogadott módosított program alapján online programot szerveztünk, amit akár 50/a konferenciának is nevezhettünk., de valójában ez volt az 51. alkalom. A meghirdetett Múlt-és Jövő kérdését taglaltuk négy fejezetben, blokkonként egy felvezető és három rövid hozzászóló előadással. Az előadónkénti 3 perces lehetőségek igen jó feltételeket biztosítottak ahhoz, hogy pergő ritmusú program során az idősebbek és a fiatalabbak egymás mellett mondhassák el meglátásaikat.

A világ – ha lassan is – de elkezdett visszarendeződni. Június 24-e és 30-a között már személyesen is találkozhattunk Noszvajon. Az előírásoknak megfelelően az óvórendszabályok betartásával igaz szerényebb keretek között, de ismét volt Nyári Egyetem. Ezért ismét – immár sokadszorra – köszönettel tartozunk a főszervezőnek, Kovács Erzsébetnek.

Szeptemberre maradt Tisztújító közgyűlésünk. Megváltozott a Vezetőség összetétele, életkora csökkent. Az eddigi működésünkért is felelős Arnóth Adám és Klaniczay Péter alelnököket nem választhattuk újra. Munkájuknak is köszönhetjük szervezetünk eredményes fellépéseit, szakmai elismertségét. Szerencsénkre szervezetünkől elszakadni nem tudtak, mert az újonnan választott Tanácsadó testület Klaniczay Pétert választotta meg elnökének – helyettese ismét Karácsony Tamás lett. Az eddigi TT elnöknek, Szikra Évának tartozunk hálával sok éves önzetlen munkájáért. Arnóth Adám a Díjbizottság elnökeként folytatja a szervezetünkön belül a munkát. Tapasztalatukra így továbbra is számíthatunk és számíthatunk!

Veöreös András és Dobosyné Antal Anna továbbra is a vezetőség tagja maradt. Új alelnököket köszönthettünk sorainkban Nagy Gergely Domonkos építész és Ringer István régész személyében. A megújult vezetőség első ülésén született megállapodás szerint a feladatok megosztása a következő: Veöreös András főtítkárr továbbra is a szakbizottságokkal tartja a kapcsolatot és azok megújítását kapta további feladatnak. Ringer István alelnökünk a partnerszervezetekkel való együttműködésért és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság megjelenítéséért dolgozik, Nagy Gergely Domonkos alelnökünk az ifjúsági programot tartja kézben. Dobosyné Antal Anna szervezetünk kiadványait kezeli, gondozza.

A Kertészeti Egyetemen tarthattuk meg jelenléti közgyűlésünket, ahol 2021-ben a Panteonunk tagja lett Bakó Ferenc és Tihanyi Csaba. A Möller emlékérem elismeréssel Prokopp Máriát és munkásságát ismertük el. Az Együttműködés a műemlékvédelem jövőjéért címmel – pontosabban programmal -

hirdettünk meg közgyűléshez kapcsolódó konferenciát is. Húsz szervezet találkozhatott egymással és kaphatott betekintést egymás munkájába abban a reményben, hogy ez a kapcsolat hosszútávon felerősödve a magyar műemlékvédelem eredményességének a szolgálatába állítható.

2021-ben ismét esedékes volt az Országos Műemléki Konferencia. A helyszín Salgótarján, a téma: 45 utáni építészetünk jelentősége, védelme volt. A háromnapos rendezvény végén a résztvevők kiadták a „Salgótarjáni Nyilatkozat” -ot, hogy felhívják a figyelmet a 45 utáni építészetünk értékeire és azok sérülékenységére, védelmének fontosságára. Sajnos felhívásunk után nem sokkal Állásfoglalás kiadására kényszerültünk a Szentháromság téri modern Jánossy György Laczkovics László tervezte épület – akkor még csak tervezett – bontása ügyében. Sajnos nyilatkozatunk és ajánlásaink nem vezettek eredményre. Utólag is megállapíthatjuk, hogy minden korábbi nyilatkozatunk (sajnos) megállta a helyét, vagyis érdemes az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság véleményére odafigyelni!

Szabbizottságaink munkájára is rányomta a bélyeget a járványhelyzet. Az online programok ezen a területen még inkább csak korlátozott lehetőséget biztosítottak. Jellemzően most is a Történeti Kertek, a Népi Építészeti, és a Kulturális Turizmus szakbizottságok a legaktívabb szakmai szervezeteink. Él a CIVVIH, az Ipari Bizottság. A Falképbizottság tervezett nemzetközi programját a járvány elsodorta, annak megrendezése 2022-re húzódott. Nemzetközi kapcsolataink, konferencia részvételeink is korlátozottak voltak. Arnóth Ádám a korábban sokszor elmaradt Elméleti Bizottság firenzei ülésén vehetett részt, Nagy Gergely Domonkos a 2021-ben Moszkvában megrendezett Denkmal-on képviselhette hazánkat.

Szervezetünk munkáját továbbra jelentősen segítik szakmai kapcsolataink. Támogatóinkról már tettünk említést, de a Magyar Építőművészet Szövetsége, a Régi Épületek Kutatóinak Egyesülete, a Magyar Urbanisztikai Társaság, a Város és Faluvédő Szövetség mind régi megbecsült kapcsolatunk. Konferenciákon, díjbizottsági munkákban segítjük egymást, a különféle szervezetek között egyes nyilatkozatokkal kapcsolatban is lehetőség adódott szakmai egyeztetésre. Természetesen eltérő vélemények is előfordulhatnak az együttműködés ellenére, amit a Köztérmeújítási Nívódíj kapcsán a Széllkapu esetében kénytelen voltunk hangsúlyosan képviselni saját, eltérő véleményünket.

Ismét büszkék lehettünk tagjainkra, mert Prokopp Mária professor emeritus Széchenyi díjat, tiszteletbeli elnökünk, Fejérdy Tamás Magyar Érdemrend Tisztikeresztet, Harsányi István, Nándori Klára és Mezős Tamás Magyar Érdemrend Lovagkeresztet, Tahí Tóth Ilona Forster díjat vehetett át, de örültünk és támogattuk Bozóky Lajos és Simon Zoltán Forster, illetve Schönvisner díjjal való elismerését is.

Ha a díjakat említjük, érdemes felidézni, az év ICOMOS díjazottjait. ICOMOS díjjal ismertük el a bajnai Sándor Metternich kastély, a sümegi Ramassetter ház helyreállítását, a szögligeti Szádvár romjainak konzerválását és bemutatását, és a máriapócsi Szeplőtelen Szűz Mária templom felújítását. Példaadó Műemlékgondozási díjat kapott Déri Péter plébános, a Nemzeti Örökség Intézet.

És természetesen szervezetünk legnagyobb elismerése, hogy 2021-ben az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság a magyar műemlékvédelem érdekében és képviseletében kifejtett munkájáért Podmaniczky díjban részesült. Ezúton is köszönjük a felterjesztőknek és a döntéshozóknak a szakmai elismerést.

Végül köszönettel tartozom mindenkinek, aki az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 2021-es működését segítette, abban közreműködött, vagy egyáltalán szimpátiájával segítette munkánkat. Úgy érzem, hogy maradt feladat a 2022-es évre is a műemlékvédelem területén, amihez kérem a tagság további megtisztelő figyelmét, segítségét és támogatását.

Nagy Gergely
elnök



Főtitkári beszámoló

2021-22 évre

A 2021. szeptember 10-én, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Budai Campusán (1118 Budapest, Villányi út 29-43.) megtartott közgyűlés óta az ICOMOS főtitkáráként az alábbi tevékenységekre került sor:

A főtitkári tevékenység legnagyobb részét a Fiatal Műemlékvédők Fóruma résztvevői számára szakmai kirándulások, programok szervezése tette ki. Ezek a következők voltak:

- Esztergom, székesegyház kupola látogatás és beszélgetés (2021. szeptember)
- Látogatás a budai várban (2021. december)
- Ják, szakmai kirándulás és beszélgetés (2022. január)
- Lánchíd látogatás és beszélgetés (2022. március)
- Sátoraljaújhely, tanulmányi kirándulás (2022. május)

A programokat követően minden esetben beszámoló készült, mely az ICOMOS híradót gazdagította.

2022 februárjában az ICOMOS díjbizottság több jelölt közül választotta ki a díjazandó épületeket és személyeket. Részt vettem a díjbizottság munkájában.

2022 márciusában Kerner Gáborral képviseltük az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságot a Bíró Károly Alapítvány által szervezett „Az épített örökség megóvásának perspektívái Szabadka belvárosában” című konferencián, Szabadkán.

2022. április 22-én került sor a műemléki világnap megünneplésére.

A program a Budapesti Műszaki Egyetemen kezdődött, ahol az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület kezdeményezésére megbeszélésre került sor az építészettörténet és a műemlékvédelem oktatásának jelenéről és jövőjéről, illetve az oktatásával kapcsolatos elvárásokról és követelményekről. A műemléki világnaphoz kapcsolódó következő program egy emlékfa elültetése volt. A Főváros-Főkert által előkészített tölgyfa Múltunk jövőjéért, a Magyar Műemlékvédelem 150 éves évfordulójára került elültetésre a Goldmann György téren, a Petőfi híd budai hídfője közelében.

A csütörtöki programsorozat a FUGA-ban zárult, ahol az ICOMOS legújabb köteteinek: a Karták Könyve 2011-2021 és a Román András (Egri) Műemlékvédelmi Nyári Egyetem 1971-2021 című kiadványok könyvbemutatójára került sor.

A Magyar Tudományos Akadémia székházában április 22-én megrendezett világnapi program délelőtti eseménye a megemlékezés és az ICOMOS díjainak átadása volt, a délutáni tudományos konferencia témája a Történeti kreativitás – Éghajlatváltozás címet viselte, az előadások a műemlékvédelem és a környezetvédelem kérdéskörére fűződtek fel.

A főtitkári feladatok közé tartozott a beszámolók elkészítése az előző évi közgyűlésről, az év közben megtartott konferenciákról, eseményekről.

Veöreös András
főtitkár



Alelnöki beszámoló

Nagy Tisztelettel és Szeretettel köszöntöm az ICOMOS Közgyűlés résztvevőit!

Nagy Gergely elnök úrtól arra kaptam felkérést, hogy az elmúlt év általam koordinált feladatait röviden mutassam be Önöknek.

Az ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG tevékenységei közül legnagyobb részt az egyesület kiadványainak szerkesztésében, megjelentetésében, gondozásában és a Békési Népi Építészeti Tanácskozás szervezésében, lebonyolításában vállaltam, így ezekről nyújtok most rövid tájékoztatást.

Az elmúlt időszakban négy ICOMOS kötet jelent meg. Időrendben az első a 2017-2021 közötti ICOMOS-díjas helyreállításokat bemutató, Műemlékek a jövő számára című kiadványunk.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága céljai között szerepel, hogy napjaink legkiválóbb magyar műemlékhelyreállításait, ahol a múlt értékei új, vagy megújult funkciójukkal a mai kor követelményeit is szolgálják, a legszélesebb körben megismertesse mind a szakmával, mind a tágabb közönséggel. A legkiválóbb megoldások elismerésére 2006-ban ICOMOS-díjat alapított a Magyar Nemzeti Bizottság.

A díjazott épületeket ciklusonként kötetbe rendezve mutatjuk be a nagyközönség számára. Így született meg 2011-ben az első kiadványunk, amely a díj alapítását követő évek 17 elismert helyszínét mutatja be, majd a második kötet, a 2012 és 2016 közötti kiváló munkák gyűjteménye, amelyből 16 értékes helyreállítást ismerhetünk meg.

2021 évben a műemléki világnapra a sorozat harmadik kötete jelent meg, amelyben a 2017 és 2021 között díjazott műemlékeket ajánljuk a jövő számára, az újabb 18 helyszín bemutatásával még teljesebbé téve épített örökségünknek, a műemlékeknek és a velük kapcsolatosan felmerülő, megoldandó kihívásoknak és feladatoknak a sokféleségét.

A kötetet Piros Zoltán grafikus tervezte, a fényképeket és leírásokat Arnóth Ádám készítette, a nyomdai előkészítést a Kvanum Kkt. végezte, a munkát Nagy Gergely és Dobosyné Antal Anna szerkesztők fogták össze.

A kötet bemutatója tehát 2021-ben a műemléki világnapon volt – amely eseményt a világhálón követhették az érdeklődők –, debütálására – a Covid világvírus enyhültével –, a 2020-as és 2021-es ICOMOS elismerések ünnepélyes átadásakor, 2021. július 1-én, Bajnán, a Sándor-Metternich kastélyban került sor.

Ezen az eseményen tudtuk többek között átadni az ICOMOS legfiatalabb, 2006-ban alapított Múltját Órzó Ház díját is. Ezt az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Népi Építészeti Szakbizottsága két évente adományozza olyan céllal, hogy a hiteles népi építészeti értékek továbbélését segítse azon hagyományos népi építészeti emlékek példaként, széleskörű ismertté tételével, ahol a jelenkori használat, a hasznosítás és a népi építészeti értékek megőrzése kiemelkedő módon valósul meg. 2020-ban ezt a díjat a Vejti, Petőfi Sándor utca 5. szám alatti, országos műemléki védelem alatt álló Punak-porta épületegyüttese kapta.

Kiadványaink közül a következő szintén egy sorozat legújabb kötete, a műemlékvédelmi – és ahhoz kapcsolódó tematikájú – dokumentumok gyűjteménye, a Karták Könyve legújabb kiadványa. Az első kötet 2005-ben látott napvilágot, mely Román András munkájának gyümölcse. Ezt követte az ún. zöld könyv, alapmű, amely 2011-ben jelent meg, a korábbiak bővített kiadásaként, Fejérdy Tamás szerkesztésében, gyűjtésében, gondozásában.

Az elmúlt évtized alatt azonban számos újabb dokumentum, irányelv, ajánlás született, amelyek ismerete egy újabb összegyűjtést/összegzést követelt meg. Fejérdy Tamás ismét felvállalta azt a komoly szakmai munkát, amelynek során gyűjtötte, részben fordította a dokumentumokat.

A Karták Könyve Kiegészítő Kötet 2011–2021 első szakaszában a 2011 előtti iránymutatások pótlását találjuk, majd a 2011 óta megjelent dokumentumok következnek: a nemzetközi karták, kartaszerű irányelvek, nemzeti karták, deklarációk, ajánlások. Mindezek tematikusan is felölelik a műemlékvédelem táguló köreit. A kötetben – a korábbi kiadásoknak megfelelően – helyet kap a kulturális örökség védelméről és a világörökségről alkotott törvényünk hatályos szövege, mely távlatokban nézve jelentős kordokumentum. A Karták Könyve friss kiadásának további novuma, hogy a magyarországi nyilatkozatokat is tartalmazza: a 12 pontot, az Albertirsai és a Salgótarjáni nyilatkozatot. Emlékeztetőül:

- Tizenkét pont a magyar műemlékek, épített-örökségi értékek és környezetük jövőjéért – A 27. Országos Műemléki Konferencia résztvevői, Budapest, 2015. november 4.
- Albertirsai felhívás a közösségüket és/vagy funkciójukat veszített egyházi épületek örökségének megőrzésére – Albertirsa, 2019. május 24. Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság XXIX. közgyűlése
- Salgótarjáni Felhívás a '45 utáni építészetünk védelméért – OMK Salgótarján, 2021. október 2.

A kötetben szereplő dokumentumokat gyűjtötte, válogatta, szerkesztette: Fejérdy Tamás, a dokumentumokat angol eredetiből fordította: Sztuchlik Rezső, lektorálta: Dobosyné Antal Anna, Jékely Berta és Nagy Gergely.

A harmadik kötetünk a magyar műemlékvédelemnek 1971 óta rendszeres, jeles eseményének, az egeri nyári egyetemnek állít emléket. A kiadvány voltaképp egy krónika, amelyben ha végigolvassuk az ötven év témáit, a magyar műemlékvédelem ötven évének a legfőbb kérdésköreit láthatjuk, ötven év feladatairól, kiélezett kérdéseiről kaphatunk áttekintést. Megismerhetjük a Nyári Egyetem korszakait, támogatóit, helyszíneit, tanulmányi kirándulásait. Korabeli híradások és a visszaemlékezők sorai szolgáltatják a refleksiókat. Azoknak, akik tudományos igénnyel kívánják feltárni a nyári egyetem tudáshalmazát, előadói tartalomjegyzék és bibliográfia érhető el a kötetben.

Létrehozása csapatmunka volt, amelynek gerincét Fejérdy Tamás és Kovács Erzsébet alkották, az irodalomjegyzéket Bardoly István állította össze, amely Klaniczay Péter átdolgozásával vált teljessé. A szerkesztésben részt vett: Fejérdy Tamás, Klaniczay Péter, Kovács Erzsébet, Nagy Gergely és Dobosyné Antal Anna. A nyomdai előkészítést a Kvanum Kkt. végezte.

Mindkét kötet bemutatása az idej Múemléki Világnap programsorozat keretében, a FUGA központban történt.

A Békési Népi Építészeti Tanácskozások szokásos menetét is befolyásolta a pandémia. A sorban a XXII. Tanácskozást 2020 őszén terveztük, azonban felelős magatartással a hagyományos módon nem tudtuk megrendezni a konferenciát. Az előadásokat egy napra tettük, minimális helyszíni jelenléttel, online követhették az érdeklődők az eseményt. A hibrid rendezvény gördülékeny technikai lebonyolításában Novák Lajos és csapata volt segítségünkre. A hagyományoknak megfelelően a 2020-as Tanácskozás előadásaiból tanulmánykötetet szerkesztettünk, amely az idej, 2022-es konferencián kerül bemutatásra. A szokásos tanulmányi kirándulást 2020-ban nem tudtuk megrendezni és 2021-ben is többször felül kellett bírálni időpontját a vírushelyzet miatt. Végül 2022. április 1–2 között szerveztük meg – miután most nem Békés volt a kiindulás – Tolna megye falvait jártuk be. Utunk során láthattuk a györkönyi pincefalut, Sárszentlőrincen Petőfi Sándor és Lázár Ervin Emlékházakat, Borjádona a Petőfi Emlékméheszt, Murga és Kalaznó német telepesfalvak házait, múzeumait, Murga evangélikus templomát, Keszőhidegkúton az egyik legrégebbi fachwerk házat, majd másnap hosszas falusétán megtekintettük Závod értékvédelmének eredményeit, a bonyhádi mauzóleumot, végezetül a zsbriki fachwerk házakat. Elindult a szervezése a XXIII. Békési Népi Építészeti Tanácskozásnak, amely 2022. szeptember 29 - október 1. között tervezett. Megalakult a szervezőbizottság: Béres István, Dobos Albert, Dobosyné Antal Anna, Fehér Judit, Kerner Gábor, Nagy Gergely, Széphegyi László és Zsanda Zsolt között oszlanak meg a feladatok, a titkárságon Szántó Julianna segíti munkánkat.

A Tanácskozást „A túlélés történetei” munkacímmel hirdettük meg. A konferencián bemutatásra kerülnek a jelenleg elérhető, a vidéki épített örökség megőrzését támogató lehetőségek, programok és azok eredményei. A népi építészeti emlékek fennmaradását elősegítő célok mellett, azzal párhuzamosan futó támogatott beavatkozások (napelemek, hőszigetelő és nyílászáró rendszerek) ellentmondásosan alakítják a faluképet, amelynek elemzésére biztosítunk fórumot. Az energiahatékonyság megvalósításához a korszerű anyagok használatának alternatívájaként a hagyományos építőanyagok és technológiák eredményeit ismertetjük. Idej egyik fő célunk az is, hogy a műemlékvédelem ifjúsági szervezetei és oktatási intézményei is bemutatkozhasanak, kapcsolataikat erősítsük.

A második konferencianapon szakmai kirándulást tervezünk. Idén az Érmellék népi építészeti örökségének bejárása a cél, amelyet Nagyvárad történeti városközpontjának megtekintésével kötünk össze.

Sok szeretettel várjuk az érdeklődőket!

Dobosyné Antal Anna
alelnök



Alelnöki beszámoló

A szeptembertől decemberig tartó rövid időszak alatt az elnökség általános munkájában való részvételen túl főként a Fiatal Műemlékvédők Fórumának szervezési feladatait kaptam meg. Ezt a munkát Veöreös András főttkárral közösen láttuk el. Az ő aktivitása nem csupán nélkülözhetetlen volt számomra, hanem igen ösztönző is.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága jelenleg kiemelt feladatának érzi, hogy tevékenységével minél szélesebb spektrumban tudja a korosztályokat megszólítani, végső soron ezáltal a tagságát is bővíteni. A Bizottság hosszútávú gyümölcsöző működésének egyik feltétele lehet a fiatalabb generáció aktívabb bevonása. Reményeink szerint ennek egyik eszközéül szolgálhat szerény kezdeményezésünk.

A Fiatal Műemlékvédők Fórumának célkitűzéseit a 2021. augusztus végén Győrben megtartott két napos konferencia és tanulmányi út kapcsán fogalmaztam meg, melyek az alábbiak:

1. Szakmai és emberi kapcsolatokat szeretnénk építeni, a műemlékvédelem jövő generációjának szereplőit összekötni egymással.
2. Egy-egy éven keresztül tartó kis csoportos, közös kutatás, misszió, dokumentálás által egy tapasztaltabb szakember, mentor vezetésével szeretnénk közös, hasznos szakmai tevékenységre ösztönözni a fiatalokat, és elősegíteni a generációk közötti tudásátadást.
3. Rendszeres konferenciákkal a fiatalok tudományos munkáját és a tapasztalatcserét mozdítanánk elő.
4. A fiatalok kreatív energiája az összejövetelek alkalmával létrehozott, a műemlékvédelem egy aktuális problémájára reflektáló figyelemfelkeltő vagy szimbolikus cselekedetben ölthetne testet.

Az azóta eltelt időben részben már megmutatkozott, hogy terveinkből mire mekkora érdeklődés és igény mutatkozik. Nagyjából kéthavonta szervezünk egy programot, melyek többnyire fél naposak. Műemlékvédelmi szempontból tanulságos helyszíneket látogatunk meg szakmai vezetéssel, majd ezt követően egy beszélgetés során értékeljük ki a látottakat. Ezekre a programokra 10-15 ember szokott eljönni. Érthető módon a budapesti vagy a közeli helyszínek népszerűbbek. Októberben az esztergomi bazilika kupolájának felújítása, decemberben a budai vár volt a helyszín. (2022 során Jákon, a budapesti Lánchídnál és egy hétvégés program keretében Sátoraljaújhely környékén jártunk már.) Programjainkról minden esetben beszámolók születtek az ICOMOS Híradóban.

A programjaink szervezésére egy email-levelezési listát hoztunk létre, melynek létszáma ma már meghaladja az 50 főt. Úgy gondoljuk, hogy érdemes nem teljesen összeolvasztani a Bizottság általános, mindenki számára nyitott programjait a fiataloknak szervezett eseményekkel, mert így jobban megszólítva érezhetik magukat. Ettől még a jelentősebb országos programokról érkezik híradás a fiatalok listáján is. Fontosnak gondoljuk, hogy a fiatalok mellett a tapasztaltabb generáció tagjai is részt vettek és vesznek a Fórum munkájában mentorként, a programokon szakmai vezetésekkel, a beszélgetésben értékes szempontjaikkal nagyban emelik a találkozó szakmai színvonalát. Az ő tudásuk átadása a Fórum tevékenységének lényegi eleme.

Terveink között szerepel, hogy az egyes években megjelölünk egy-egy témát – ez aktuálisan a várak, váromok témaköre –, amelyhez kapcsolódóan ki-ki elkészíthet egy kisebb kutatómunkát, így a mentorokkal való kapcsolat és a szakmai tapasztalatok átadása is intenzívebbé válhat. Az így elkészült munkák bemutatása a nyári konferenciákon lehetséges.

A Bizottság tevékenysége szempontjából nem mellékes az a szándék, hogy a Fórum programjain elkötelezettnek és motiváltnak mutakozó fiatalokat minél jobban be tudjuk vonni a Bizottság munkájába. Ennek első jelei már mutatkoznak, amikor egy-egy feladattal meg lehet bízni a Fórum egyes tagjait.

A Fiatal Műemlékvédők Fórumának tevékenységét a 2022-es évben is alapvetően a megkezdett úton tervezzük folytatni, de igyekszünk nyitottak maradni a tapasztalatok által megfogalmazható szükséges korrekciókra.

Alelnöki munkám kapcsán még megemlíthető, hogy október végén képviseltem Bizottságunkat Moszkvában a denkmal kiállításon és a hozzá kapcsolódó konferencián. Utamról részletes beszámolót közöltem a Híradóban. Itt csupán annyit emelnék ki, hogy két előadást tartottam, az egyiket világörökségi témáról, a másikat a magyar bizottság munkájának ismertetéséről. Megismerkedtem a német szervezők számos tagjával és az ICOMOS Orosz Nemzeti Bizottságának vezetőjével. Ezen kívül számos személyes és nagyon hasznos tapasztalattal lettem gazdagabb ezen az úton, melyről akkor még nem is gondoltam, hogy mennyire sajtószerű lehetőség volt; hiszen az ismert fordulatok miatt kérdéses, hogy mikor állhat elő hasonló kiállítás vagy kapcsolatépítés Moszkvában.

Nagy Gergely Domonkos
alelnök



Alelnöki beszámoló

az ICOMOS alelnökeként 2021 szeptemberétől végzett tevékenységről

A 2021. szeptember 10-én megtartott közgyűlésen váltam az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság alelnökévé, s ebbéli szerepkörömben a Bizottság társadalmi és szakmai kapcsolatainak élénkítését, a társadalom felé történő hatékonyabb kommunikáció támogatását, a hazai szakmai szervezetekkel és oktatási intézményekkel való kapcsolatfelvételt és jövőbeli együttműködési lehetőségek vizsgálatát vállaltam. Feladataim közé tartozik továbbá a Bizottság és tagozatai által szervezett szakmai konferenciákba, programokba való bekapcsolódás, adott esetben azok szervezésében, előkészítésében és lebonyolításában történő részvétel.

Az elmúlt időszakban a fenti tárgykörökben az alábbi eredményekről tudok számot adni:

- Egy múzeumi informatikussal közösen áttekintettem az ICOMOS MNB hivatalos weboldalát, s tanulmányoztam a világszervezet különböző országaiban működő bizottságok (pl: Egyesült Királyság, Franciaország, Spanyolország, Ausztrália) weblapjait is. Javaslatot dolgoztam ki egy új megjelenésű, az európai bizottságok által is alkalmazott stílusú oldal kialakítására, s feltártuk a jelenlegi oldal kisebb hibáit és hiányosságait is. Amennyiben az Elnökség jóváhagyja a változtatási javaslatokat, továbbá a tárhellyel és a szerkesztési hozzáféréssel kapcsolatos kérdések is tisztázódnak, a következő félévben megtörténhet a honlap megújítása.
- Megkezdtem a kapcsolatfelvételt és együttműködési programok kidolgozását több szakmai szervezettel. **A Magyar Vidéki Múzeumok Szövetsége** (MVMSZ) elnöksége örömmel fogadna az ICOMOS MNB-vel közös programokat, szakmai rendezvényeket. Egyik lehetséges közösen feldolgozandó témakör a műemléképületekben működő múzeumok tapasztalatcseréje. A Magyar Génius program keretében 2022-2023 során több műemléki védettséget élvező múzeumépület megújul, s a belső felújítások és gépészeti beruházásokat követően új állandó kiállítások létesülnek. Hasznos lenne a tervezés és a kivitelezés közben tett tapasztalatok cseréje, s annak országos szintű vizsgálata, hogy egy, a 21. századi társadalmi elvárásoknak megfelelni szándékozó múzeum hogyan tudja összeegyeztetni elképzeléseit a több esetben nem kifejezetten múzeumi célra létesült épület adottságaival. Milyen előnyök és hátrányok származhatnak abból, ha egy múzeum műemlékben működik? Egy ilyen tárgykörben fogant lehetséges konferencia a legjelentősebb hazai múzeumi szakfolyóirat, a MúzeumCafé szerkesztőségének figyelmét is felkeltette. A lap akár kiemelt terjedelemben, adott esetben tematikus számban foglalkozna a kérdéssel a főszerkesztő tájékoztatása szerint. **A Tokaj-Hegyalja Egyetemmel** megkezdett kapcsolatépítés akár hosszútávú és rendszeres együttműködés alapjait is jelentheti. A frissen megalakult, nagy reményekkel indított felsőoktatási intézmény képzési portfóliójában 2023-tól önálló mesterképzés keretében örökségturisztikai szak indul, ahol a régió műemlékei, múzeumi számára képeznek szakembereket. A közös programok, esetleg kihelyezett konferenciák, kerekasztal beszélgetések mellett az ICOMOS számára az elsősorban fiatalokat célzó tagbővítés szempontjából is kulcsfontosságú lehet egy jövőbeli együttműködés. Ez a szándék az egyetem részéről rektori szinten is jelentkezik.
- 2022. április 22-én részt vettem az MTA székházában megrendezett, Műemléki Világnaphoz kapcsolódó szakmai konferencián, ahol szekció vezető elnökként közreműködtem. Előkészítő munkával és helyszíni szervezéssel segítettem 2022 májusában a Fiatal Műemlékvédők Fórumának zempléni tanulmányi kirándulását, ahol a résztvevők a régió műemlékeivel ismerkedhettek meg, s a Tokaj-hegylajai világörökségi tájegység épített örökségéről és azok védelméről hallhattak előadást.

Ringer István
alelnök



Szabizottsági beszámolók

ICOMOS/TICCIH Ipari Örökség Szabizottság Beszámoló jelentés 2021-2022 és Munkaterv 2023

Az ICOMOS és a TICCIH (The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage) közös magyar bizottságaként működő Szabizottság a járványveszély következtében eltérni kényszerült az újjáalakulását követően – egy évtizede – kialakított tevékenységi formáitól. Így nem kerülhetett sor a rendszeres éves jelenléti konferenciák és szakmai kirándulások megszervezésére.

A Szabizottság tagjai azonban kihasználták a világháló nyújtotta lehetőségeket, számos hazai és külföldi virtuális rendezvényen vettek részt meghívott előadóként, illetve résztvevőként. Például a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum által szervezett ipari örökségi szakmai fórumon, az Ipari Örökség 4.0 című konferencián, illetve a Visegrádi Alap projektjeként megvalósított Vasúti Örökség a Fenntartható Turizmusért című rendezvénysorozaton.

A Szabizottság néhány tagja a TICCIH online nemzetközi rendezvényeibe is bekapcsolódott, így az új kezdeményezésként megindított Global Members Meeting című virtuális találkozóba és a TICCIH átfogó európai szekciója megalakítását célzó webinarba. A TICCIH nemzetközi elnöke, Miles Oglethorpe a magyar szabizottság vezetőjével szintén online konzultált a magyar szabizottság munkájáról szorgalmazva – a minimálisra csökkentett – egyéni nemzetközi tagdíj megfizetését, amire Magyarországon kevés hajlandóság mutatkozik.

Az Europa Nostra felkérésére az Ipari Örökség Szabizottság elnöke, Dr. Németh Györgyi elkészítette az Europe – The First Industrial Continent című nagyszabású kötetbe a Magyarországot reprezentáló ipari örökségi helyszín részletes bemutatását The Zsolnay Ceramics Factory in Pécs címmel.

A Szabizottság a következő évre szóló munkaterve szerint visszatér a járványt megelőző évek gyakorlatához, és 2023-ban ismét jelenléti konferenciát, valamint szakmai kirándulást tervez szervezni.

Dr. Németh Györgyi ICOMOS/TICCIH
Ipari Örökség Szabizottság elnöke



ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG - TÖRTÉNETI KERTEK SZAKBIZOTTSÁGA 2021. évi Beszámoló

2021-ben, éppen úgy, mint az előző évben is, még erősen érezhető volt a pandémia hatása. Legtöbb rendezvényünk online, vagy legalább is csak szűk körben volt megtartva. Az április 18-i Műemléki Világnap rendezvényét is csak online követhettük, sőt a választások is így zajlottak.

Az immár hagyományosnak számító áprilisi **'Tájédušszeia'** keretein belül rendezett egynapos szakmai programot is csak júniusban rendezték meg. Itt mutatták be hivatalosan a Mócsényi Mihály 100. születésnapjára készített jubileumi kötetet, amelynek szerzői között több tagtársunk is részt vett./Herczeg Ágnes, M. Szilágyi Kinga, Szikra Éva../

Az Urbanisztikai Társaság és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság által meghirdetett **„Történeti várošközpontok rehabilitációja” c. pályázat bíráló bizottságában** Hajdu Nagy Gergely képviselte Bizottságunkat, Szikra Éva a Tájépítész Szövetség delegáltja volt.

Julius elején megrendeztük az immár hagyományossá váló előadás - workshop-unkat, amely a kertművészet és az egyéb művészeti ágak kapcsolatát taglalja. A mostani téma **„Kertművészet és a film”** volt. A szakterület képviselőjében előadást tartott Szikra Éva, és sok tagtársunk is részt a

rendezvényen. Ekkorra megjelent az előző év témáját feldolgozó **Kertművészet és Irodalom** c. kötetünk is, amelynek szervezésében és szerkesztésében is tevékenyen részt vállaltunk.

A szeptemberi Közgyűlésünkön sikeresen delegáltunk további két tagot a Tanácsadó Testületbe Takács Katalin és Hajdu Nagy Gergely személyében. Így most már hárman képviselhetjük az egyre gyakrabban felmerülő kert-, és táj örökséggel kapcsolatos feladatokat. Az év folyamán szervezett ICOMOS vezetői értekezletein folyamatos részvétel, mint a TT képviselője. / Szikra Éva/

Szeptember 30 - október 2. között került sor Eszterháznál a **Mőcsényi Mihály Kertművészeti és Kerttörténeti Műhely és Konferenciasorozat** 2. rendezvényére, amely most a barokk kertművészettel foglalkozott. Ez alkalommal sikerült, az eredeti szándékoknak megfelelően, nemzetközi előadókat is megnyerni. Ekkorra jelent meg az első konferencia anyaga is: „Eszterháza kertművészete fehéren feketén”. A műhely programjának előkészítésében, előadások tartásában, a kiadványok szerkesztésében a Szakbizottság tevékenyen részt vesz, egyik legfontosabb szakmai támogatója ennek a rendkívül fontos kezdeményezésnek / Herczeg Ágnes, M. Szilágyi Kinga, Szikra Éva, Tar Imola, Takács Kata, Alföldy Gábor/. Eszterháznál lett bejelentve a **Magyar Kertörökség Alapítvány** létrejötte, amely újabb perspektívát jelent a történeti kertjeink számára.

Korábban egyik legsikeresebb rendezvény sorozatunk az **Örök-Zöld-Klub** volt a FUGÁ-ban,- amelyet a 2000-es évek közepén kezdtünk szervezni- sajnos nagyon megszenvedte a járvány helyzetet. *(A klub eddig átlag másfél- két havonta jelentkezett meghívott előadókkal. A tudományos igényű nyitó előadások a szakterület izgalmas kérdéseivel, feladataival foglalkoztak- foglalkoznak. Az előadásokat oldott hangvételű beszélgetések követik.)*

2021 –ben csak a második félévében tudtunk két alkalmat rendezni. A szervezést, lebonyolítást közösen végeztük Hajdu Nagy Gergely titkár úrral, valamint Takács Katával

- október 28-án Szloszjár György a Városliget felújításának generál tájépítész tervezője tartott előadást,
- december 15-én pedig Szabadics Anita, Németh Zita és Klagyivik Mária tájépítészek, a NÖF munkatársai mutatták be a kastélyprogram sikeres eredményeit. Mindkét előadást a FUGA felvételén online is meg lehet tekinteni.

Fontos tanácsadó, és szakmai bizottságokban vállalunk feladatokat / Szikra É.- Tájstratégia; Eszterháza konferencia: Herczeg Ágnes, Takács Kata, Szikra É.;...../

A vezetőség /elnök: Szikra Éva; titkár: Hajdu Nagy Gergely)/most is próbálta bevonni a legaktívabb tagtársakat a szakbizottság munkájába.

A MATE tájépítész oktatói, szakbizottságunk tagjai az év folyamán több külföldi helyszínen képviselték a magyar kertvédelmet. Itt jegyezhetjük meg, hogy több ICOMOS tagunk erdélyi egyetemeken oktat, többek között a történeti kertek ügyét is szolgálva.

Szaktársaink közül többen folyamatosan tartanak tudományos és népszerűsítő előadásokat, jelentetnek meg cikkeket, tanulmányokat, részt vesznek az Egyetem Doktori Iskolájának munkájában. A fontosabb eseményekről hírt adunk az ICOMOS lapban. 2021-ben is sikerült folyamatosan tartani a kapcsolatot a korábbi műemlékes kollegákkal: kutatókkal, tervezőkkel, területi felügyelőkkel, valamint a MATE Tájépítészeti Karával, az MTA Tájépítészeti Albizottságával, az Építész Kamarával, valamint egyéb szakmai szervezeteinkkel, elsősorban a Tájépítész Szövetséggel. Nagyobb horderejű szakmai kérdésekben csak közösen lépünk fel.

Az örökségvédelem megváltozott keretei között fokozott felelősséget vállalunk a műemlékvédelem több évtizedes hagyományait képviselő értékeink védelmében. Minden lehetséges fórumon hallatjuk a hangunkat, és megkísérelünk érvényt szerezni szakmai nézeteinknek!

2022-es tervek

Az általános szakmai munka további intenzív folytatása

A Mőcsényi Mihály Konferencia sorozat szakmai támogatása

Örök-Zöld-Klub rendezvények további folytatása

ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG-éves rendezvényein előadás tartás

A tagság aktivizálása- tagdíjfizetések erősítése

Dr. Szikra Éva
ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság TKSZ
elnök



ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG ÖRÖKSÉG DOKUMENTÁCIÓS SZAKBIZOTTSÁG 2021. évi beszámoló

Szaktanárságunk 2021. évi tevékenysége egyrészt a műemléki **értékmentő dokumentációk készítése**, másrészt a **kulturális örökségi értékek népszerűsítése** volt.

A szakmai alapú örökségvédelmi koncepciónak két pillérét innovatív módon folyamatosan fejlesztjük és a gyakorlati megvalósításba adaptáljuk:

1. A kulturális örökségi értékek népszerűsítése 3D Integrált Interaktív Virtuális megjelenítés Online internet elérhetőséggel – kultúra alapú társadalomfejlesztés: értékek bemutatása, ismertetése, közvetítés a szakma és a szélesebb közönség számára.
2. Gyakorlatorientált tevékenységgel kulturális javak megőrzésének kísérlete hazai és külföldi kutatási programok keretében.
3. Társzervezeti kapcsolatok építése - fontos mivel a műemléki kutatás és tevékenység interdiszciplináris működés.

Kutatási-szakértői feladatok és ismeretterjesztés (melyekben aktívan részt vettek tagjaink)

- **Elkészítettük a Váci Székesegyház /DOM 2D/3D Fotogrammetriai dokumentációját, amely a Maulbertsch freskók restaurálási terv készítés kiindulási megjelenítése.**
- Összeállítottuk a Zsámbéki Premontrei templom építészeti fotogrammetriai dokumentációjának részletes digitális anyagát, amit a folyó tervezési koncepció kialakításához a tervezőknek átadtuk.
- A kulturális örökségek ismertetése és közzététele témakört bővítettük a határon túli magyar emlékek bemutatásával. A Rómer Flóris Terv keretében feldolgoztuk öt erdélyi kistemplom (Feketegyarmat, Alvinc, Küküllő, Kőkös, Marosszentimre) és a Gyulafehérvári Székesegyház 3D Integrált Interaktív virtuális bemutató anyagát.
- Elkészítettük a Bakócz kápolna (Esztergom Bazilika) 3D Virtuális bejárását.
- Rögzítettük a borsi Rákóczy Kastély átadási ceremóniáját (videó, fotó) melyet a szlovák-magyar Köztársasági Elnökök megnyitó beszédei vezettek fel.

Egyéb esemény, kiállítás stb.:

- A Dokumentációs Szaktanárság Két tagját (Györfi Ilona, Vajda József) felvették a CIPA Heritage /Nemzetközi Építészeti Fotogrammetriai Társaság tagjai közé. (a Társaságnak magyar tagja mindössze ez a két fő)
- A Szent Atyától /Ferenc Pápa elismerést kaptunk munkánkra (Szépmű - Román Csarnok, Freibergi kapu). A Pápa levelében a dicséreten kívül áldását adta tevékenységünkre, egészségünkre és további feladataink elvégzésére.
- A Dokumentációs Szaktanárság korábbi munkájából nyílt kiállítás a MOM kulturális központban a Ciffrá fesztivál keretén belül. (Senlis, St.Frambourg kápolna 2D Építészeti Fotogrammetriai felmérése a Ciffrá György által restaurált állapotban)

A Dokumentációs Szaktanárság 2022 évi tervei:

- Folytatnánk a határon túli templomok közérdekű bemutatását. 3D Integrált Interaktív Virtuális multimédia.(meglévő portfólió bővítése ~ 5 templommal. www.telekialapitvany.hu)
- Tervezzük hasonló 3D Virtuális bemutatását Szentendre 10 templomának turisztikai célból.
- 3D Virtuális bemutató anyagot készítünk 2 szír nevezetes várról: Margat és a Crac des Chevaliers.
- Tervezzük a Szaktanárság fiatalítását is.

Vajda József okl.ép.mérnök

Elnök, ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG Dokumentációs Szaktanárság
a CIPA HERITAGE rendes tagja



Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 2021-es közhasznúsági beszámolója (Eredménykimutatás, Mérleg, és Közhasznúsági Melléklet) az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság www.icomos.hu honlapján tekinthető meg, az ICOMOS Híradóban csak Közgyűlésen is kivetített mellékletet tesszük közzé, (Egyszerűsített beszámoló eredménykimutatása és Mérleg „A” a kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet részére –Beszámolási időszak: 2021. január 01. – 2021. december 31.) :

1 8 0 8 3 8 9 7 9 4 1 2 5 2 9 0 1

Statistikai számjel

0 1 - 0 1 - 7 0 6 9

Cégjegyzékszám

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület
 isített éves beszámoló - Eredménykimutatás (összköl)

2021. 01. 01. - 2021. 12. 31.

Időszak

Ezer HUF

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év/id.	Előző év(ek) módosításai	Tárgyév	
a	b	c	d	e	
I.	Értékesítés nettó árbevétele - Vállalkozási tevékenység	0	0	0	1
II.	Aktivált saját teljesítmények értéke - Közhasznú tev.		0	0	2
III.	Egyéb bevételek ebből	17 595	0	40 358	3
	tagdíj,alapítótól kapott befizetés	5 164	0	5 491	4
	támogatások	12 431	0	34 867	5
IV.	Pénzügyi műveletek bevételei	23	0	0	6
V.	Rendkívüli bevételek	0	0	0	7
	alapítótól kapott befizetés		0	0	8
	támogatások		0	0	9
A.	ÖSSZES BEVÉTEL	17 618	0	40 358	10
VI.	Anyagjellegű ráfordítások	9 700	0	31 307	11
VII.	Személyi jellegű ráfordítások	7 322	0	8 765	12
	vezető tisztségviselők juttatásai	0	0	0	13
VIII.	Értékcsökkenési leírás	0	0	0	14
IX.	Egyéb ráfordítások	0	0	0	15
X.	Pénzügyi műveletek ráfordításai	0	0	0	16
XI.	Rendkívüli ráfordítások	0	0	0	17
B.	ÖSSZES RÁFORDÍTÁS	17 022	0	40 072	18
	ebből közhasznú tevékenység ráfordításai	17 022	0	40 072	19
C.	SZOKÁSOS ÜZLETI EREDMÉNY (+A.-B.)	596	0	286	20
XII.	Adófizetési kötelezettség	0	0	0	21
D.	ADÓZOTT EREDMÉNY (+E.-XII.)	596	0	286	22
XIII.	Jóváhagyott osztalék	0	0	0	23
E.	TÁRGYÉVI EREDMÉNY	596	0	286	24
		0	0	0	25
A	Központi költségvetési támogatás	12 431	0	32 470	26
B	Helyi Önkormányzati költségvetési támogatás	0	0	0	27
C	EU strukturális alapjaiból, ill. Kohéziós alapból támogatás	0	0	0	28
D	Normatív támogatás	0	0	0	29
E	SZJA 1%	83	0	81	30
F	Közzszolgálati bevétel	0	0	0	31

Keltezés: _____

_____ a vállalkozás vezetője

1 8 0 8 3 8 9 7 9 4 1 2 5 2 9 0 1

Statistikai számjel

0 1 - 0 1 - 7 0 6 9

Cégjegyzékszám

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület
Egyszerűsített éves beszámoló - Mérleg "A"

2021. 01. 01. - 2021. 12. 31.

Időszak

Ezer HUF

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év/id.	Előző év(ek) módosításai	Tárgyév
a	b	c	d	e
1	A. Befektetett eszközök (02.+04.+06. sor)	2 942	0	2 942
2	I. IMMATERIÁLIS JAVAK	0	0	0
3	02. sorból: Immateriális javak érték helyesbítése	0	0	0
4	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	2 942	0	2 942
5	04. sorból: Tárgyi eszközök érték helyesbítése	0	0	0
6	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	0	0	0
7	06. sorból: Befektetett pénzügyi eszközök érték helyesb.	0	0	0
8	B. Forgóeszközök (09.+10.+11.+12. sor)	36 618	0	21 506
9	I. KÉSZLETEK	0	0	0
10	II. KÖVETELÉSEK	452	0	920
11	III. ÉRTÉKPAPÍROK	0	0	0
12	IV. PÉNZESZKÖZÖK	36 166	0	20 586
13	C. Aktív időbeli elhatárolások	0	0	0
14	ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (01.+08.+13. sor)	39 560	0	24 448
15	D. Saját tőke (16.+17.+18.+19.+20.+21.+22. sor)	14 387	0	14 673
16	I. JEGYZETT TŐKE	0	0	0
17	III. TŐKEVÁLTOZÁS / ERDMÉNY	13 791	0	14 387
18	V. LEKÖTÖTT TARTALÉK	0	0	0
19	VI. ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK	0	0	0
20	V. TÁRGYÉVI EREDMÉNY ALAPTEVÉKENYSÉGBŐL (közhasznú)	596	0	286
21	VI. TÁRGYÉVI EREDMÉNY VÁLLALKOZÁSI TEVÉKENYSÉGBŐL	0	0	0
22	E. Céltartalékok	0	0	0
23	F. Kötelezettségek (24.+25.+26. sor)	171	0	380
24	I. HÁTRASOROLT KÖTELEZETTSÉGEK	0	0	0
25	II. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	0	0	0
26	III. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	171	0	380
27	G. Passzív időbeli elhatárolások	25 002	0	9 395
28	FORRÁSOK ÖSSZESEN (15.+23.+27. sor)	39 560	0	24 448

Keltezés: _____

_____ a vállalkozás vezetője

A levezető elnök a Közgyűlés elé terjesztette az esedékessé vált tagdíjmelés kérdését. Vezetőségi javaslatra a 7 évvel ezelőtt megállapított tagdíjak, melyek 2016-tól vannak érvényben, az időközben történt inflációt és Euro/HUF árfolyamváltozásokat is tekintetbe véve, megemelésre kerülnének. Az előterjesztett javaslatokkal és a módosítással, tagdíjmelés összegeivel a közgyűlés egyetért, és azt egyhangúlag elfogadta.

A 2023-tól érvényes tagdíjak az alábbi összegekben kerültek megállapításra:

Intézményi/jogi tagok részére	90.000 Ft/év
Egyéni tagok részére	20.000 Ft /év
Egyéni tagok 30 éves korig* (junior kategória)	10.000 Ft /év (50%-os kedvezmény)
*(a tagdíjbefizetésre vonatkozó évben betöltött 30-ik életév még junior kategória)	
Pártoló tagok részére	10.000 Ft/év

A tagdíjak befizetési határideje változatlanul az adott tagsági évet megelőző év október 31-e.

A közgyűlést követően, ebéd előtt, épületsétára került sor, ahol 1 órás szakmai vezetéssel tekintették meg a közgyűlés résztvevői a Csillagerődöt.



fotó: Klaniczay Péter

A délutáni program az idei Möller Emlékérem átadásával, és a Műemlékvédelmi Panteon új tagjainak kihirdetésével kezdődött. A 2021-es Möller István díj (díjazott Máté Zsolt) laudálását Fejérdy Tamás, a Műemlékvédelmi Panteon laudálásait Antal Anna (Sisa Béla) és Sajti Zsuzsa (Ráday Mihály) tartotta. az alábbi linken tekinthető meg az esemény:

www.youtube.com/watch?v=CjojMeABRDs

Ez követően került sor a szakmai programra „50 éves a Világörökségi Egyezmény” címmel, az előadások a következő linkeken érhetők el:

www.youtube.com/watch?v=XtHGdv2O43I

www.youtube.com/watch?v=w1DdR7XeAhE

A Möller emlékbizottság döntése alapján az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága a 2021-es Möller István Emlékérmet

dr. Máté Zsolt
építészmérnöknek,

A műemlékvédelemben kifejtett több évtizedes meghatározó munkásságáért,

a világörökségi területek, történeti települések védelmének egyedi értékszemléletű módszertanának kidolgozásáért, a Gödöllői Királyi Kastélyban végzett több évtizedes tervezői tevékenységéért, munkásságát is reprezentáló meghatározó publikációs tevékenységéért, a szakmérnöki képzés elismert oktatási tevékenységéért ítélte oda.

LAUDÁCIÓ

A magyar műemlékvédelem korszakos meghatározó alakja, aki a gyakorlatban és az elméletben egyaránt maradandót alkotott. Műemlékhelyreállítással, történeti települések tervezésével foglalkozik. A szakmai utánpótlásnevelésből is kivette részét, generációkat nevelt a műemlékvédelmi szakmérnöki képzésen, ahol a történeti települések értékvédelmét tanította évtizedekig Budapesten, később Kolozsváron is átadva sokrétű tervezői gyakorlatán alapuló szakmai tapasztalatának tanulságait. Az egyes épületek műemlékhelyreállításaitól a településszintű és -szemléletű műemlékvédelemig terjedtek feladatai, ahol klasszikus gyökerű szakértelme széles körű ismeretein alapuló egyedi szemlélettel párosult.

1942-ben született Szegeden. 1965-ben diplomázott a BME Építészmérnöki Karán, majd elvégezte a műemlékvédelmi szakmérnöki szakot is. 1985-ben egyetemi doktori, 1987-ben kandidátusi, 1999-ben PhD tudományos fokozatot szerzett. 2004-ig dolgozott a VÁTI-ban, ahol végül kutatási és műemléki igazgatóként dolgozott. 2004-től önálló építésztervező. Építész pályájának jelentős részét a Gödöllői Királyi Kastély és kapcsolódó épületeinek helyreállítása kötötte le. A kastély Barokk Színháza a világon is egyedülálló épület - a műemlékvédelem és a műemlékhelyreállítás olyan példája, ahol a szakismeret a teljes történelmi és kultúrtörténeti kor alapos ismeretével együtt vezetett el a példaadó hiteles helyreállításhoz.

Meghatározó szerepe volt a világörökségi területek előterjesztésének kidolgozásában. A Fertő-táj, a Tokaji Borvidék kultúrtáj világörökségi előterjesztése során a módszertan meghatározása, összeállítása is a nevéhez fűződik.

Konferenciákon tartott előadásaiiban, publikációiban a magyar műemlékvédelem meghatározó elveit, gondolatait ismertette, értelmezte. A műemlékvédelmi szakmérnök képzés segítésére „*Történeti települések értékvédelme*” (2002, 2008, 2014 kézirat) címmel állított össze egyetemi jegyzetet. Számos cikke, tanulmánya jelent meg. 2020-ban építészettörténeti tanulmánykötetet írt szülővárosáról: „*Akivel oldottál, azzal köss!*” címmel (Tanulmányok Szeged múltjából. Szeged, Areión Könyvek, 2020). Szegediként kutatta városának helyrajzi történetét, városépítészetének múltját. Írásai a Móra Ferenc Múzeum évkönyvében, „*Tanulmányok Csongrád megye történetéből*” kötetekben jelentek meg. Munkásságát számos elismeréssel illették: 1988-ban Magyar Műemlékvédelemért díjat, 2011-ben Rados emlékérmét kapott, 2012-ben Magyar Érdemrend Lovagkereszt kitüntetésben részesült.

2014-ben a FIABCI Nagydíjat nyerte el a Gödöllői Királyi Kastély helyreállításával.



Sisa Béla

(1942–2021)

MŰEMLEKVÉDELMI PANTEON



Sisa Béla nevéhez több mint száz műemlékhelyre-állítási és jelentős szakirodalmi tevékenység fűződik. Elkötelezett munkásságának eredményét Magyarország jelenlegi területén kívül Erdélyben és Felvidéken is számos épület őrzi. Szenvedélyes ügyszeretete számos civil támogatót is szerzett a népi építészet legszebb, legértékesebb emlékeinek megőrzéséhez.

Sisa Béla 1942. február 2-án Jászberényben született. Iskoláit szülővárosában és Budapesten végezte. 1960-ban fejezte be tanulmányait a budapesti Magasépítő Technikumban, a Budapesti Műszaki Egyetem műemlékvédelmi szakmérnöki képzését 1970–1971-ben végezte el. Munkahelye 1968 óta változatlan maradt, bár az intézmény ezalatt többször nevet változtatott: az Országos Műemléki Felügyelősnél kezdte építész tervezőként, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal Műemlékfelügyeleti Igazgatóságán a kezdeményezésére létrehozott Népi Építészeti Csoport, majd Osztály vezetője volt 2001-ig. Ezt követően a jogutód intézménynél, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalnál programigazgatóként dolgozott nyugdíjazásáig. Műemléki alkotó tevékenységet végző vállalkozását 1983-ban indította, alapítója volt a Népi Műemlékvédelemért Alapítványnak, és több mint 10 évig a Kulturális Örökségvédelmi Kerekasztal Közhasznú Egyesület elnöke.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságának 1980-tól tagja, 1997 és 2000 között alelnöke, a Magyarországi Tájházak Szövetségének 2002 és 2009 között felügyelő bizottsági tagja.

Nevéhez fűződik számos tájházunk, kiemelkedő népi műemlékeink helyreállítása, kutatása, tervezése, még nagyobb számban felújításuk koordinálása, felügyelete. Kitaró munkájának eredményeképp a végsőkig életben tartotta a sérülékeny emléktárgyak támogatási rendszerét, amely hosszú időn keresztül biztosította fennmaradásukat. Fontosnak tartotta az újabb kutatások anyagi segítségét is, amelyben helyet kaptak az egyetemi felméréstáboroktól kezdve a határon túli örökségünk dokumentálásai. Hatalmas energiát fektetett a megmentett népi építészeti emlékek szakmai elfogadtatásába, megismertetésébe, amelynek érdekében önálló kötetek mellett számos cikket és tanulmányt jelentetett meg.

Magasszintű szakmai felkészültségét a népiek mellett számos, tervei alapján helyreállított egyházi, polgári épület bizonyítja. Békés megye műemlékeit bemutató két kötetes 1981-ben megjelent könyve máig tankönyvül szolgál több felsőfokú tanintézetben.

Szervezésében tanácskozások, konferenciák adhattak teret a szakmai töltekezésnek. Terveit kiállításokon ismerhette meg a közönség: országunkban mintegy 30 helyen, emellett Kolozsváron, Ploiestiben, Bukarestben, Bécsben, Sepsiszentgyörgyön, Töke-terebesen, Királyhelmecen, Sepsiben, Rómában, Firenzében, Párizsban valamint Brüsszelben voltak láthatók.

Munkásságának elismerését számos kitüntetés jelzi: 1977-ben az Építőipar Kiváló Dolgozója, 1984-ben megkapta a Magyar Műemlékvédelemért díjat, 2003-ban Rábagyarmat község díszpolgárává választották, majd 2006-ban Kós Károly-díjjal jutalmazták a népi építészeti örökség kutatásának, helyreállításának és gondozásának kiváló szakemberét, meghatározó egyéniségét. 2013-ban a legrangosabb építészeti díjat, az Ybl-díjat adományozták számára a népi építészet értékeinek megőrzéséért, fenntartásáért végzett sok évtizeden át tartó áldozatos munkájáért, valamint az építészettörténeti munkásságáért.

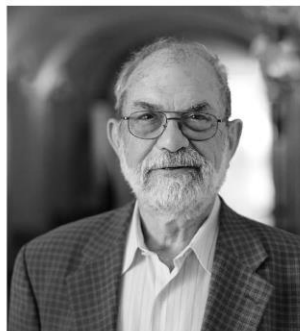
Műemlékvédelmi Panteon, 2022



Ráday Mihály

(1942–2021)

MŰEMLÉKVÉDELMI PANTEON



Húszévnyi tanulás, a művészettörténészi, majd az operatőri és rendezői diploma után 1968-ban a Magyar Televíziónál kezdett el dolgozni, s ez volt egyetlen munkahelye 2010-es nyugdíjazásáig. Ez idő alatt számos operatőri munka mellett létrehozta a „városvédő műsort” („Unokáink sem fogják látni”), amely harminc és fél éven át szolgálhatta az épített örökség védelmének ügyét. Ezzel megteremtette és behozta a köztudatba a „városvédő” fogalmat.

Mindig a közösségi munka volt a lételeme. 1982–1983 telén többedmagával létrehozta a Budapesti Városvédő (akkoriban még: Városszépítő) Egyesületet, majd 1986-ban a Város- és Faluvédők Szövetségét, aztán a Nemzeti Panteon Alapítványt. 17 éven át volt tagja a Fővárosi Közgyűlésnek, az 1989-ben kezdeményezésére szervezett „Városképvédelmi Bizottság” utódjában. E bizottság feladata volt – többek között – a közterületek névváltozásainak előkészítése, Budapest jelképeinek, díjainak, ünnepnapjainak meghatározása, döntés a díszvilágítási ügyekben már a rendszerváltás előtt. Kezdeményezésére hozták létre a város „műemléki alapjának” és „helyi értékvédelmi rendeletének”, a helyreállításokat támogató pályázati rendszerét.

1981-ben „felfedezte” Podmaniczky Frigyeszt és a Fővárosi Közmunkák Tanácsát. Vezércikket írt „Pro urbe” címmel az Új Tükörben 1982 őszén, halálának 75. évfordulóján. Egy évvel később pedig sikerült újra kiadatnia Siklóssy: „Hogyan épült Budapest” című könyvét, majd még a rendszerváltás előtt teret nevezetni el a báróról. 1982-ben megalapította a Podmaniczky-díjat.

Megszervezte az Andrásy út kandelábereinek, a Szabadság híd, majd a Lánchíd és az Alagút címereinek cseréjét, a Clark Ádám téri mozaik címer helyreállítását, elindította Róth Miksa egykori házának emlékházú alakítását. Mint megszállott és aktív budapesti, ott volt néhány olyan „kilométerkőnél”, mint az utca- és házszámtáblák tartalmi és formai meghatározása, a még megmaradt Matart-telefonfülkék, vagy a Beetz-féle „zöld villamosok”, a hagyományos hirdetőoszlopok és postaládák megőrzése, illetve újragyártatása. Elsődleges szerepe volt – többek között – a Vidám-parki Kőrhinta, a Central Kávéház, a Gresham Palota felújításában, a Royal Nagyszálló melletti Körúti Fürdő újjáépítésében, a Hungária Fürdő maradványának megmentésében.

1982-ben indította útjára a „városvédő fotózást” és a helytörténeti – önkéntes társadalmi – munkát, melynek eredménye a rengeteg értékes archív fénykép és az „Adalékok...” című könyvsorozat. A televíziós sorozatban elmondottak és a különböző lapokban, folyóiratokban közölt írásai megjelentek az „Unokáink sem fogják látni” (1982), „Városvédőbeszédék” (1988), „Jelenetek a pesti utcán” (1998) és „Új városvédőbeszédék” (2001) című könyveiben. Mások bevonásával elkészítette a „Budapest teljes utcánév lexikonja” (2004) és a „Budapesti utca nevei” (2013) című kiadványokat is. Társ szerzője volt „Az 1948–49-es forradalom és szabadságharc emlékhelyei” (2013, 2016, 2020) című könyv három kötetének.

A Város és Faluvédők Szövetsége – melynek haláláig elnöke volt – 1986-ban alakult meg az ország számos helyén már e célból életre hívott civilszervezetekből, melyet 1991-ben az Europa Nostra tagjául fogadott, s munkáját „Medal of Honour”-ral ismerte el, különösen kiemelve a gyerekek, iskoláskorú fiatalok sikeres megmozgatását, „beszervezését” ország-szerte a településvédő, szépítő munkába.

Számos elismerésben és díjban – Kossuth-, Balázs Béla- és Prima díjban – részesült, 2021-ben Budapest Diszpolgára lett.

Mihály így fogalmazta meg saját hitvallását:
„Kell egy csapat! Vagy több – akár.
Jó, hogy van(nak), s hogy közöttük lehetek.”

Műemlékvédelmi Panteon, 2022



MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG

Emlékezzünk ...

Elhunyt Tahi-Tóth Ilona

okl. építész, műemlékvédelmi szakmérnök
(1945-2022)

Tahi-Tóth Ilona okl. építész, műemlékvédelmi szakmérnök hosszas és végtelen türelemmel viselt betegség következtében 2022. május 16-án elhunyt, temetése 2022. június 8-án volt családjá, barátai és tisztelői kíséretében a rákoskeresztúri Új Köztemetőben.



Sírbeszéd helyett

Kedves Ili!

Hiszen mindenki csak így hívott amióta csak megismertünk. A majd három évtized, amit egymás mellett töltöttünk a szakmában több mint amit könnyen el lehet felejteni. S előbb-utóbb már nem is csak szakma, hanem jóval több volt az, amit – remélem – kölcsönösen egymásnak jelentettünk.

Kezdődött mindez 1993-ban, amikor is bővíteni kellett az egy évvel korábban az OMF-be integrált fővárosi műemlékekkel foglalkozó felügyelői létszámát és Te megjelentél, mindenféle rajzokkal a hónod alatt a meghirdetett felvételre. Történetesen nálam, mivel én voltam akkor a központi régió kinevezett vezetője és így hosszasan beszélgettünk sok mindenről, s főképpen a műemlékekről. Persze már az első percekben kiderült, hogy eddigi tapasztalataid, elkötelezettséged, felkészültséged messze elegendő egy – akkor még – igazán válogatottnak képzelt csapat tagjának lenni. Szóval akkor sok jelentkező mellett Te voltál az egyik legjobban felkészült személy, ahhoz a „mélyvízhez”, ahogy én már akkor neveztem a szakma kihívásait. Természetesen a munka közepébe kerültél azzal, hogy a pesti belváros jelentős részét kaptad feladatul, de ez nem szegte kedvedet. Számtalan vita, harc, néha keserűség árán, de minduntalan új lendülettel fordultál a még megoldatlan kérdések felé és végtelen optimizmusod valóban a környezetben dolgozókat is magával ragadta. Így bizony nemsokára már nem csak a sokszor fárasztó szakmai ügyekkel töltöttük az időt, hanem más események, rendezvények, szakmai és baráti találkozók is hozzájárultak a szakmain túl, az igazi barátság szálainak elmélyítéséhez. Remélem nem csak én voltam így ezzel, hanem szinte az egész csapat, a fővárosi iroda számos tagja is.

Az évek múltával egyre kristályosabbá vált mindaz, amit korábban tapasztaltál, tanultál, de ez nem volt elég, ezért a műemlékvédelmi szakmérnököt is elvégezted, aminek befejezésekor egy lehetetlen feladatot választottál diplomamunkának. Ez persze – nem véletlenül – egybeesett egy éppen folyamatban lévő hatalmas ingatlanfejlesztéssel, a Nyugati pályaudvar melletti West-end bevásárlóközpont útjában álló egykori „Sóház” kérdésével. És nem tágítottál.

Emlékszem, hogy hétről-hétre mesélted a fejleményeket, a kis lépéseket, hogy hogyan lehetne a házat mégis megmenteni, „helyzetbe hozni”. Hittél a műemlék megújulásában. Igaz akkor még nem volt az, de szerencsére – hála Neked – műemlékké nyilvánították. Felgyorsultak az események, míg Te közben készültél a diplomavédésre. Beruházókkal egyeztetés, szakértők bevonása, szakvélemények, ellenjavaslatok, stb. és a ház megmaradt, a diploma is meglett. Ez akkor egy elképesztő eredmény volt, hidd el.

Később is ebben a szellemben folytattad mindaddig, amíg lehetőséged volt rá. Közben többször változott a hivatali szervezet, s így a munkavégzés helyszíne is, de ez sem szegte kedvedet, mindig minden helyzetben megláttad az előremutató és pozitív tanulságokat.

A nyugdíjazásod után sem hagytad el a pályát, sőt még intenzívebben, még több irányba léptél, s erről szakmai munkásságod ad méltó bizonyítást. Mindemellett a kirándulások, biciklitúrák és ezek alatt született csodálatos szabadkézi rajzaid bizonyítják, hogy a kifejezetten szakmai kérdések mellett (csak

utalnék egyik legutóbbi kis munkádra, amely a kamarai útmutató volt a homlokzatok felújításához) mennyi minden érdekelt és abban is nagyszerű voltál.

Az utóbbi több mint egy évtizedet sajnos már a betegség árnyékában töltötted, de még ez alatt is, az időszakos kezelések után, mintha újjászülettél volna, dupla erővel vetted bele magad a következő szép feladatok egyikébe, amivel kivívtad mindannyiunk csodálatát és csak bízunk, hogy sokáig együtt maradhatunk még. Nem így lett.

Rettenetes fájdalom, de tudd, hogy kevesebbek lennénk nélküled.

Ili, amióta csak ismertünk, végtelen derű és optimizmus töltötte be napjaidat, a nehézségeket próbáltad jókedvvel ellensúlyozni, s emiatt példaként jelensz meg előttünk. Egy rajzoddal búcsúzom, amit már nem láthattál meg nyomtatásban, az 50 éves a Román András Műemlékvédelmi Nyári Egyetem gyűjteményes kötetben, pedig tudom, hogy milyen bizakodva és emlékezve szedted elő ez év elején, hogy ezzel is a korábbi szakmai találkozó tartalmas napjait idézd fel.



Tahi Tóth Ilona, Noszvaj, 2003

Klaniczay Péter



Elhunyt Tronkáné Nagy Edit

*műemlék-felügyelő
(1950-2022)*



Szomorúan búcsúzunk egykori munkatársunktól, kollégánktól, Tronkáné Nagy Edittől, akivel szinte három évtizedes kapcsolatunk során számos alkalommal örülhettünk szakmai sikereknek és a debreceni munkahelye miatti fizikai távolság ellenére – főként még a 90-es években – sokszor volt alkalom rá, hogy baráti találkozókon is megbizonyosodjunk sokoldalúságáról, széles érdeklődési köréről és elhivatottságáról. Később a szakmai kirándulások jelentették az összetartozást és ekkor még inkább kiderült, hogy Editet számos dolog foglalkoztatta, nem csak szűkebb területén, hanem az egész országban és azon túl is. Imádott utazni, s mindig vidám tekintettel láttuk még a szakmai nehézségek idején is. Ezt őrizzük meg emlékezetünkben.

Szakmai munkássága:

A Péchy Mihály Építőipari Technikumba járt középiskolába, ezután, 1969-1972 között az Ybl Miklós Műszaki Főiskola Magasépítő karát végezte el.

1973-tól a Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalatnál, majd a Megyei Tanács Műszaki Osztályán dolgozott.

1992-től az OMvH Felügyeleti Igazgatóságára került, ahol Hajdú-Bihar megye és különösen Debrecen Város építésfelügyeleti előadója majd 2000 után műemlék-felügyelője volt a műemléki szakmérnöki elvégzését követően. Nagyon szeretett az OMVH-nál dolgozni. Ő volt az, akinek a munkája a hobbyja is volt.

Felügyelete alatt készült el a kismarjai Bocskay sír és az egész templombelső helyreállítása, valamint a berekböszörményi ásatás során feltárt középkori kapu kibontása és helyreállítása.

Munkatársai szerint nagyon keményen dolgozott, apró részletességgel figyelve a szakmai részletekre. Képes volt a végletekig csatázni a műemléki érdekekért. Kijárt az ellenőrzésekre, az időt nem mérte... Debrecen műemlékeiért küzdött a legtöbbet!

Szívvel-lélekkel csinált mindent és még szabadidejében, kirándulásokon, utazások alkalmával is a műemlékeket, építészeti remekművek kereste fel.

2008-ban lett nyugdíjas korú, de még pár évig dolgozott, hiszen nagyon szerette a munkáját és szakértelme is igen elismert volt. 2011-ben ment végleg nyugdíjba.

Tagja volt a Tájház szövetségnek és a Castrum Bene egyesületnek is.

Rendkívüli szakmaszeretete és hozzáértése sok műemlék szakszerű helyreállítását eredményezte és Debrecen műemléki állományának megőrzéséhez is jelentősen hozzájárult.

Klaniczay Péter



**Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága reagálásának közzététele
(a cikkekre való válaszuk megjelentetésére vonatkozó kérésünkre az Index nem reagált)**

A közelmúltban jelent meg „Ez az örökségvédelem? Áruraktár lett a nagyvázsonyi Kinizsi-várból” címmel Jamrik Levente írása az indexen, (<https://index.hu/kultur/jardasziget/2022/04/17/ez-az-oroksegvedelem-aruraktar-lett-a-nagyvazsonyi-kinizsi-varbol/>), amelyben a szerző a nagyvázsonyi vár fejlesztése apropóján állítja szembe a „régészet, a műemlék- és az örökségvédelem tudományos igényű objektív elvárásait” a „társadalmi igény szubjektív szempontjaival”. A cikk a téma elemzése kapcsán több műemlékvédelmi karta, nemzetközi egyezményre utal, de úgy tűnik, hogy azokat valójában nem ismeri, vagy igen nagymértékben félreértelmezi, így a tényeknek megfelelő helyreigazítás mindenképp szükséges.

A Krakói Karta 2000, az először 1980-ban megfogalmazott és legutóbb 2013-ban „felfrissített” ausztráliai Burra Karta, valamint a Rigai karta a kulturális örökséggel összefüggő rekonstrukciók hitelességéről (2000) című dokumentumokra történő hivatkozás olyan érvelés részeként jelennek meg a cikkben, mintha ezen dokumentumok szakítanának a szerző által elavult nézetnek minősített elvvel, amely szerint a műemlékhelyreállítás során csak az építhető vissza, ami történetileg igazolható, és ezen dokumentumok alapján nagyobb tér biztosítható a tervezői fantáziának, hogy az a valóságtól elrugaskodva szabadon szárnyalhasson, és tegye ezt lehetőség szerint anyaghasználatban és jellegében a helyreállított műemlék stílusának megfelelő módon.

A valóság ezzel szemben az, hogy a hivatkozott dokumentumok közül egy sem, sem a Krakói Karta 2000, sem a Burra Karta, sem pedig a Rigai Karta nem jelent ki, és nem ajánl semmi effélet, és nincs olyan új nemzetközi, a műemlékhelyreállításokkal kapcsolatos nemzetközi ajánlás, amely erre buzdítana, sőt az említett dokumentumoknak a beavatkozások hitelességét szem előtt tartó, arra ösztönző üzenete ezzel éppen ellentétes.

A Velencei Kartában (1964) megfogalmazott hitelességi elvárások érvényességét hangsúlyozó Krakói Karta 2000 ugyan valóban rávilágít arra, hogy „a műemlékek, mint az örökség elemei, az értékek hordozói, amely értékek az idővel változhatnak, így a megfelelő műemlékvédelmi eszközöknek és módszereknek mindig az adott körülményeknek megfelelőnek kell lenniük”, de a cikkben leírtakkal szemben a dokumentum az alábbiakat vallja: ...*”A műemlék egészének vagy jelentős részének „az épület eredeti stílusában” történő rekonstrukcióját el kell kerülni. A fontos építészeti jelentőséggel bíró egészen kis részek rekonstrukciója kivételesen elfogadható, de csak akkor, ha a rekonstrukció vitathatatlanul pontos dokumentációk alapján készül”,* és arról a kérdéstről, hogy a Krakói Karta szerint szabad-e kortárs eszközöket alkalmazni egy műemléken, az alábbi részlet elég egyértelműen fogalmaz: *„Ha az épület megfelelő használhatósága megkívánja, nagyobb térbeli és funkcionális egységek helyreállítása a kortárs építészet eszközeivel elfogadható. „*

A Burra Karta ausztráliai viszonyokra fogalmazódott meg, és elsősorban azok között értelmezhető, de ezen dokumentum sem támasztja alá az örökségi helyszínek „a társadalom identitásbeli igényeit szem előtt tartó csorbítatlan vizuális megjelenítésre törekvő kiegészítését”. E dokumentum célja a kulturális értékek hosszú távú minél sértetlenebb formában történő megőrzését szolgáló metódus ismertetése, olyan a kulturális értékek beható vizsgálatán, analízisén és megértésén alapuló menedzsment és stratégia felállítása amely biztosítja ezen értékek fennmaradását. Fontosnak tartja, hogy az adott helyszín kezelésében érintett személyek és csoportok kapjanak lehetőséget a helyszín kulturális jelentőségének meghatározásában, megértésében és részt vehessenek, hozzájárulhassanak a helyreállításhoz, ugyanakkor különös óvatosságra int az örökségi érték bármilyen megváltoztatásával szemben, és csupán a megőrzéshez és használathoz elengedhetetlenül szükséges beavatkozásokat tartja elfogadhatónak.

Végül: a 2000-ben született Rigai Karta a kulturális örökséggel összefüggő rekonstrukciók hitelességéről előljáróban kifejti, hogy a műemlékhelyreállításokkal kapcsolatos korábbi (nemzetközi) dokumentumok elveit elfogadva, alapvetően az épített kulturális örökség elemeinek rekonstrukciója ellen foglal állást, kivéve bizonyos körülményeket, amely esetekben a rekonstrukció az adott helyszín továbbéléséhez szükséges. A dokumentum tehát kimondja, hogy „...kulturális örökségi elem rekonstrukciója kivételes körülmények között megvalósítható: akkor, ha az akár a természet, akár az ember okozta veszteség miatt szükséges, ha a szóban forgó műemléknek kivételesen nagy művészeti, szimbolikus vagy környezetformáló jelentősége van; ha megfelelő és megbízható felmérési és történeti dokumentációk (ideértve a képi, levéltári, illetve fizikai jellegű dokumentumokat) állnak rendelkezésre. A rekonstrukció nem hamisíthatja meg az adott, átfogó települési vagy táji összefüggéseket; nem károsíthatja a meglévő és értékhordozó történeti részeket; és minden esetben biztosítottak kell lennie, hogy a rekonstrukcióról, annak szükségességéről és indokoltságáról a helyi- és az országos szintű hatóságok és az érintett közössége bevonásával lefolytatott, széleskörű és nyílt konzultációs folyamattal határozzanak.”... A dokumentum ezen túlmenően kijelenti, hogy minden építészeti alkotásnak a saját korát kell megjelenítenie, annak elfogadásával, hogy az illeszkedő új épületek jól fenn tudják tartani a környezeti kontextust.

Túl az előzőekben helyreigazított lényegi tévedéseken, az sem a szerző tájékozottságáról árulkodik, hogy a helyreállításban feltételezi a műemlékvédelemmel foglalkozó hivatal és tervtanácsa - szerinte káros - szerepét. A hivatalt és tervtanácsát ugyanis tíz éve megszüntették, így beleszólásra legkevésbé sem lehetett alkalma. (Figyelemre méltó, hogy a Telex egy héttel későbbi azonos tárgyú cikkében éppen a megszüntetést kárhozza.)

Jelen írás nem elemezi, nem értékeli a szóban forgó műemlékhelyreállítást, sem azt a – a turisztikai attrakciónövelést fókuszba helyező – programot, amelyet a helyreállítás során elvártak, s amely bizonyára jelentős mértékben meghatározta, hogy mi történjék ezzel a történeti helyszínnel.

Az említett cikkben megfogalmazott, a helyreállításról alkotott véleményt tiszteletben tartva az viszont kijelenthető, hogy az az állítás, miszerint az „egységes, csorbítatlan vizuális megjelenítés lenne a várak rekonstrukciójának a lényege, az okozata, a sarkalatos pontja”, műemlékvédelmi-műemlékhelyreállítási szempontból semmiképpen sem tekinthető általános elvnek vagy iránymutatásnak, hiszen kulturális örökségünk épített emlékei sokkal többek díszletszerű vizuális élmények megidézésénél. Műemlékeink múltunk tanúi, kordokumentumok, amelyek megőrzése és helyreállítása továbbra is körültekintő kutatást igényel, hiszen csak hamisítatlan múltra épülhet stabil jelen és jövő.

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság



Beszámoló a CIVVIH (Történeti Városok Szakbizottság) 2022-es üléséről - Brüsszel

2022. június 15-18. között került sor az ICOMOS CIVVIH (Comité International des Villes et Villages Historiques – Történeti Városok Szakbizottság) éves ülésére és a hozzá kapcsolódó tudományos konferenciára. Az eseménynek a brüsszeli Fő téren (Grand Place) álló gótikus városháza első emeleti – már neogótikus stílusban kialakított – díszterme adott otthont. A konferencia vezérgondolata a 11 éve, 2011-ben elfogadott Vallettai irányelvek alkalmazása köré szerveződött.



A konferenciának és ülésnek a brüsszeli Városháza adott otthont

A konferencia résztvevőit Teresa Patricio (Belgium), a nemzetközi ICOMOS elnöke köszöntötte. Bevezetőjében a történeti városok fenntartásával kapcsolatos kihívások között a fenntarthatóság, a túlnépesedés, a klímaváltozás és a háborúk okozta nehézségekre hívta fel a figyelmet. Reményét fejezte ki, hogy az ICOMOS szakemberei, együttműködve más szakmai szervezetekkel (UNESCO, ICROM, Europa Nostra) hozzá tudnak járulni a történeti városok értékeit szem előtt tartó városfejlesztési stratégiák kidolgozásához.

Eva Roels (Belgium), a belga ICOMOS (mert van külön egy flamand szervezet is!) alelnöke kihangsúlyozta, hogy a történeti városok megőrzéséhez valamennyi szereplő és szervezet közös, összehangolt munkája szükséges. Fontos megállapítása volt, hogy a települési léptékű örökség védelme, ahogy a város fejlődése is egy soha véget nem érő folyamat.

A harmadik köszöntőt Paola Cordeiro (Belgium), a CIVVIH elnöke mondta. A tudományos szakbizottság múltjának felelevenítését azzal kezdte, hogy a szervezetet 1982-ben Magyarországon, Egerben alapították. A szakbizottságnak jelenleg 179 tagja van, ezzel az ICOMOS egyik legnépesebb tudományos csoportja. A tagok között 12 tiszteletbeli tag van, és 119 szakértő. A köszöntő beszéd ünnepélyességére az ukrain háború emlékeire, régi épületekre, illetve történeti településekre gyakorolt pusztításai vetettek árnyékot. Az elnök asszony kiemelte, hogy az ICOMOS és a CIVVIH nem mehet el szó nélkül az értékek rombolása mellett, hanem minden szakmai segítséget meg kell adnunk a bajba jutott térségeknek.



A tudományos konferencia helyszíne a Városháza díszterme

A tudományos konferencia első szekciója általános, elméleti bevezető előadásokat foglalt magába. Közülük az elsőt Sofia Avgerinou-Kolonias (Görögország) és Alvaro Gomez-Ferrer Bayo (Spanyolország) online formában tartották Tizenegy évvel a Vallettai elvek elfogadása után címmel. A fő gondolat arra irányította rá a figyelmet, hogy a rohamosan változó világ a települési értékvédelem területén is új megközelítést, új módszereket kíván.

Elena Dimitrova (Bulgária) hangsúlyozta, hogy napjaink történeti településeket érintő döntéseinek mi is aktív részesei vagyunk. Felhívta a figyelmet arra, hogy a települések értékei nem csupán maguk az épületek, hanem a településeken folyó élet is. Az immateriális érték és az épített örökség a település környezetével együtt alkot teljes értéket. Az előadó bemutatta a történeti települések megőrzésével foglalkozó legfrissebb európai dokumentumokat is.

Marialuce Stanganelli (Olaszország) a Vallettai elvek elmúlt tizenegy évben való gyakorlatba építéséről számolt be. Kitért a dokumentum megszületésének előzményeire, majd ő is a tárgyak-emberek-tevékenységek egységes megőrzésének fontosságát emelte ki. A történeti városokkal összefüggésben kitért a klímaváltozás, a túlzott turizmus, a globalizáció káros hatásaira. A Washingtoni karta (3 oldal) és a Vallettai elvek (18 oldal – igaz, két nyelven) kapcsán felhívta a figyelmet a szabályozás, a javaslatok részletezettségének változásaira.

A rövid szünet utáni három előadás, a „belga szekció”, a helyi problémákat tárta fel.

Stéphane Demeter (Belgium) Brüsszel történeti belvárosának megújításával foglalkozott. Előadásában egyrészt hangsúlyozta a belvárosi növényzet szerepét, másrészt kiemelte a város kilátópontokból feltáruló sziluettjének fontosságát. Tanulságos, ahogy az egyik brüsszeli fő közlekedési útvonal belvárosi szakaszát sétálóutcává alakították. A teraszok mellett, zöld területeket, parkokat alakítottak ki, melyek városképi szempontból is fontosak, de hozzájárulnak a város mikroklímájának javításához is.

Joris Nauwelaerts (Belgium) Brugge világörökségként védett történeti belvárosát mutatta be, mely az egyik legnagyobb kiterjedésű védett belváros. A világörökséggel kapcsolatos általános szabályok és a helyi szabályozás összehangolása nagy kihívás elé állítja a szakembereket. Figyelemre méltók azok az intézkedések, melyek szerint a védett belvárosban nem szabad új hotelt építeni-kialakítani, és tilos lakást bérebe adni – ezek célja egyértelműen a valódi lakó funkció erősítése, a helyi lakosság megtartása. A világörökségi területen különös figyelmet fordítanak a kortárs építészet magas minőségére. Tanulságos a napelemek elhelyezésére vonatkozó szabályozás: közterületről látható helyen nem, rejtett tetőfelületeken megengedett ezek telepítése.

Bertrand Ippersiel (Belgium) Namur városának értékőrzéssel kapcsolatos tapasztalatait ismertette. Megfogalmazta, hogy a lakosság bevonásának érdekében kötelező szabályozás helyett megpróbálnak ajánlásokat tenni.

Az előadások befejezését követően a résztvevők átsétáltak a tér észak-kelti oldalán elhelyezkedő, neogótikus stílusú Városi Múzeum (Maison du Roi) épületébe. A várostörténeti kiállításon középkori és újkori faragványok, valamint a város múltját bemutató térképek láthatók. A második emeleti nagyterem a világörökségi helyszín, a Fő tér helyreállításának történetét szemlélteti. Érdekes, hogy maga a világörökségi helyszín csupán a Fő térre, és az azt szegélyező épületekre terjed ki, melyet egy nagyobb, a belváros központi magját magába foglaló ütköző zóna vesz körül.



A brüsszeli Fő teret, mint világörökségi helyszínt bemutató tárlatvezetés a Városi Múzeumban

A csütörtöki napon négy szekcióra osztva 15 előadás hangzott el a történeti városokkal kapcsolatos témában.

Elsőként Sergey Gorbatenko (Oroszország) videoelőadás formájában számolt be a Gazprom nagyvállalat szentpétervári beavatkozásairól. A megvalósult magasházak, és a további tervezett épületek súlyosan veszélyeztetik a település Néva-partról feltáruló sziluettjét, mint az egyik legfontosabb világörökségi értéket.

Jana Jakobsone (Lettország) egy lett kisváros, Kuldiga példáján keresztül remek gyakorlatot mutatott be a történeti ablakok megőrzésére vonatkozóan. A mottó az volt, hogy az értékek megőrzése a társadalom feladata, nem néhány szakemberé. Mivel a környéken rendkívül kevés farestaurátor dolgozik, az ablakok felújításába bevonták a tulajdonosokat, lehetőséget adva nekik, hogy szakember vezetésével saját kezű munkájukkal vegyenek részt a felújításban. A költségek felét az állam viseli. A program beindításakor a legnagyobb problémát a – nálunk is sokszor felbukkanó – „szovjet szellemi örökség” okozta, mely szerint a tulajdonosok nem igazán érzik sajátjuknak az épületeket. A 2010 óta folyó programban eddig 800 történeti ablak és 100 ajtó (!!!) felújítása történt meg.

Dimitra Babalis (Olaszország) szintén távolról tartott előadást, melyben a városi lakosság jólétének (jólétének) és a történeti épített környezetnek a kapcsolatát elemezte.

Szünet után Angela Rohas (Kuba) mutatta be napjaink történeti városokat veszélyeztető történéseit. Előadásában a budai Hilton-szállót, mint a városképbe illeszkedő modern építészeti alkotást (és mint egy korábbi CIVVIH közgyűlés helyszínét?) is megemlítette. Külön kitért a Kevin Lynch által megfogalmazott városi jellegzetességek történeti településen való érvényesülésének fontosságára és hangsúlyozta a növények, fák szerepét és szimbolikus jelentését.

Jigna Desai (India) megosztotta tapasztalatait arról, hogy a digitális technika segítségével hogyan lehet az értékvédelem ügyét közel vinni az emberekhez. Munkacsoportjának számos épület pontfelhős felmérése közben nyílt lehetősége, hogy az embereknek bemutassák a saját értékeiket és elmagyarázzák a megőrzés fontosságát.

Juan A. Garcia-Espraza (Spanyolország) szintén a digitális technika egy értékvédelemben is hasznosítható aspektusát mutatta be. Őt spanyol város területéről gyűjtöttek adatokat a lakosság és a turisták közösségi média felületekre feltöltött fényképeiről. Az adatok elemzésével következtetéseket lehet levonni arra, hogy az emberek mit tekintenek értéknek, számukra mi a fontos az adott városban (a képek ötven százaléka ételleket ábrázol!). A fényképek készítési helyének térképi ábrázolásával pedig az emberek mozgásának területe rajzolható ki.

Niayati Jigyasu (India) a szellemi örökséggel foglalkozó online előadásában az örökségi helyszínen zajló hagyományos élet jelenlétének fontosságára hívta fel a figyelmet.

A konferencia résztvevőit az önkormányzat a szomszédos házasságkötő teremben látta vendégül egy könnyű büfébédre.

A délutáni program első előadása, melyet Veöreös András (Magyarország) tartott Sopron belvárosának aktuális műemléki kérdéseit tárta a nemzetközi szakmai közönség elé. A város legfőbb problémája a nagy léptékű beköltözés, ami a műemlék épületek és a műemléki terület túlszűfoaltságát okozza.

Antoine Bruguerolle (Franciaország) a régi épületek energiahatékonyságát elemezte. Az egyes épületek harminc évenként esedékes felújításából kiindulva rámutatott, hogy az utólagos hőszigetelés, a magújuló energiák használata hogyan hangolható össze a műemléki érték megőrzésének szempontjaival.

A következő előadásban Ofelia Sanou (Costa Rica) a hatvanas években épült Rodrigo Facio Egyetemi Kampusz bővítésével kapcsolatos nehézségeket mutatta be.

Az előadásblokkot Fantaye Bekele Matiyas és Tibelu Asseffa (Etiópia) videoelőadása zárta, melyből Etiópia fővárosa, Addis Ababa legutóbbi évtizedekben bekövetkezett, sokszorosán léptékváltó fejlődését ismerhették meg a jelen levők.

A kávészünetet követően Teresa Colletta (Olaszország) a városi örökséget bemutató turisztikai információs rendszereket ismertette, a hagyományos, utcai tábláktól a korszerű, QR-kód segítségével elérhető honlapokig.

Michel van der Meerschen (Belgium) a Brüsszel dél-keleti peremén található, 1920-as években kialakított kertváros, Le Logis Floreal á Boitsfort értékeiről, jellegzetességeiről és az értékes épületek megőrzésének nehézségeiről tartott előadást.

Paolo Motta (Olaszország) a XIX. században meginduló urbanizációs folyamatból kiindulva a vidéki települések helyzetével foglalkozott. Rámutatott, hogy a nagyvárosok lakosságának jelentős hányada él elszőlődött környezetben. Előadásában hangsúlyozta, hogy a történelmi települések fenntartása csak az ott lakók segítségével történhet.

A konferencia Dalila Senhadji (Algéria) Oran városának XIX-XX. század fordulójáról származó historizáló épületeinek helyreállítását bemutató online előadásával zárult.

Az esti program a Horta-múzeum meglátogatása volt, melyet az építész saját házában és műtermében rendeztek be. Victor Horta – Antoni Gaudi és Otto Wagner mellett – a századfordulós építészet, ahogy itt nevezik art nouveau talán legnagyobb alakja. Munkásságának újszerűsége nem csupán a változatos, korábban soha nem látott formák alkalmazásában rejlik, hanem sokkal inkább a térszervezés, a modern térkapcsolatok úttörőjeként kell rá tekintenünk. A korszakban megszokott, szűk terekre osztott keskeny brüsszeli lakóházak közé olyan épületeket tervezett, melyekben széthúzta az utcai és udvari térsort és középre helyezte el a felülről a fénynek üvegtetővel megnyitott lépcsőházat. Ennek köszönhetően a teljes épület természetes megvilágítást kapott. A kor emberét természetesen sokkolták a szokatlan formák és az acélnek, mint építőanyagának a látható módon, reprezentatív terekben való használata. Nagyon tanulságos, hogy az épület minden apró részletének (lépcsőkorslát, ajtók, kilincsek, padlóburkolatok) megtervezésére különös hangsúlyt fordított. Épületei nagyon magas építészeti minőséget, korát messze megelőző gondolkodást mutatnak, ezért kerülhettek fel a világörökségi listára. Csak érdekességképpen: a Victor Horta munkásságát magyar nyelven legteljesebben bemutató könyv (Pamer Nóra: Art nouveau a belga építészetben, Műszaki Könyvkiadó. Budapest. 1979) hét euroért kapható egy brüsszeli antikváriumban.



Csodálkozó szakemberek a Horta-múzeumban



Enteriőr Victor Horta saját házában

Június 17-én, pénteken, ugyancsak a városháza épületében, ezúttal egy egykori könyvtárhelyiségben került sor a CIVIH éves ülésére, melyhez a jelen levőkön kívül több tag online módon is csatlakozott. A megbeszélés tárgya részben a szervezeti kérdések megvitatása volt: elnöki beszámoló, új tagok, tisztelebeli tagok bemutatása, kapcsolat más szervezetekkel, a következő három év tudományos programjának a tervezete, következő CIVIH ülések helyszíne (2023 Ausztrália, a közgyűléshez kapcsolódóan, 2024 Törökország, Kappadókia).

Az ülés második felében a munkacsoport Vallettai Irányelvek átdolgozása, aktualizálása volt. A Sofia Avgerinou-Kolonias és Alvaro Gomez-Ferrer Bayo által előkészített javaslatához többen is hozzászóltak, módosításokat javasoltak. A véglegesítés a közeli jövőben, a szöveg körbeküldését és a tagok hozzászólását követően történik majd.



CIVVIH ülés a Városháza egykori könyvtárhelyiségében

A konferencia résztvevői a délután folyamán Gent városát látogatták meg. A helyi műemlékes szakértők által vezetett sétán két jelentős épület: az egykori karmelita-templom és kolostor, illetve a vár aktuális műemléki problémái kerültek bemutatásra.



Kortárs művészeti központ az egykori karmelita-kolostor templomában

A középkori eredetű kolostor napóleon kora óta szolgál (vagy nem szolgál) világi feladatokat. Egy részében korábban szociális lakásokat alakítottak ki, de ma már ezeket sem használják. A templom és néhány csatlakozó épület kortárs művészeti központként működik. Az egykori sörfözde szintén funkció nélkül áll. A problémát a több tulajdonos és – úgy tűnt – a közöttük hiányos kommunikáció okozza. Ez azért is különleges mert a két legnagyobb tulajdonos éppen a tartomány és a város önkormányzata. Az épületegyüttes és a hozzá tartozó telek a város szívében van, értékes, ugyanakkor a műemléki védettség miatt sok a kötöttség, ami nem vonzza a befektetőket.



A CIVVIH szakemberei a Gent-i műemléki problémákat elemzik



Gent festői városképe a középkori házakkal

A festő városképi elemként is megjelenő vár ezzel szemben inkább túlzott használatnak örvend, a problémát a sok turista kiszolgálása érdekében tervezett új bővítések, illetve egyelőre csak a bővítési szándék jelenti. A tervezett addíciók kortárs építészeti eszközökkel valósulnának meg.

Zárógondolatként érdemes kicsit elmerülnünk a hazai műemlékeink esetében oly sokszor kötelező uniós előírásról hivatkozott, értékvesztéshez vezető „brüsszeli bürokrácia” brüsszeli megjelenésében.

A Fő téren álló várostörténeti múzeum emeletei egy XIX. századi faszervezetű lépcsőn közelíthetők meg. Nincs a homlokzat elé építve üveglift vagy vasbeton torony, nincs elbontva a műemlék lépcső, hanem mindenki öröme ma is használatban van.

A belvárosi utcák és járdák kivétel nélkül kockakövel burkoltak, lejtős utca esetén fogazottan rakottak, a gyalogátkelő fehér sávjait sok helyen más kőből rakták ki. Ezen a burkolaton zajlik a forgalom: használják az autók és autóbuszok (az egész belvárosban 30 km/órás sebességkorlátozás van), használják kerékpárosok százai, és rengeteg az elektromos roller, ami zötyög egy kicsit, de működik. Még a turisták is el tudják húzni a bőrönyeiket a szállodáig, anélkül, hogy aszfaltozni vagy beton elemekkel térkövezni kellene.

Apropó, a belváros közepén álló szálloda. A reggeliző helyiségbe egy 38 fokból (20/20 cm) álló, pihenő nélküli, többször is kanyarodó, húzott karú, legfeljebb 80 cm széles lépcső vezet le. A szoba ajtaja egyszerű záródású.



XIX. századi falépcsőház a múzeumban, kőburkolatos utcák, húzott karú lépcső középületben: ezeket az értékeket Magyarországon mind feláldoznánk a szabályok oltárán

Biztosan lehetne még sorolni azokat a helyzeteket, amiket történeti épületek esetén ezek szerint nem egyformán kezel az unió Belgiumban és Magyarországon. Itt az érték megőrzése és a történeti épület használata az elsődleges, Magyarországon pedig sokkal inkább az általános szabályokat próbáljuk meg alkalmazni a régi épületeken is, melyeknek azok nyilvánvalóan nem tudnak megfelelni, így aztán inkább elpusztítjuk az értékeinket. Lehet, hogy a magyar bürokraták bürokratábbak a brüsszeli bürokratáknál is?

(a cikkben szereplő fotókat készítette: Veöreös András)

Veöreös András





Kitüntetés

2022. június 8-án a BME Építészmérnöki kar ünnepi kari ülésén egyetemi címeket és kitüntetések adományoztak.

Az építészettörténeti tanszék felterjesztésére idén BME Építészmérnöki Kar Tanácsa

Rados Jenő-emlékérem díjban részesítette

Dr. Klaniczay Pétert,

ezúton is gratulálunk!



ICOMOS Híradó,
az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság közleményei
Szerkesztőség: H-1113 Budapest, Daróczi út 1-3
Telefon: +36/70/7090813
E-mail: secretariat@icomos.hu
Honlap: www.icomos.hu
<https://www.youtube.com/channel/UCBqPuxHxjYwfQ8cRUMg303A/videos>
Kiadja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága
Felelős kiadó: Dr. Nagy Gergely
Szerkesztő: Keller Annamária
HU ISSN 2062-4964 (Nyomtatott)
HU ISSN 2062-4972 (Online)

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság egyéni és jogi tagságával járó előnyök:
- informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi híreiről, eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb. az ICOMOS elektronikus körlevelek, az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes vagy kedvezményes belépésre jogosító tagsági kártya a világ számos múzeumba, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata